

Marja-Liisa Pynnönen
 Ruotsinsuomalaisuus kaunokirjallisuuden näkökulmasta
 The Finnish heritage in Sweden in the light of bellers letters

Elli Karjalainen
 Elinvaiheiden yhteys kunnan sisäiseen muuttoon Kuhmossa
 The connection between the stages of life and internal migration in the municipality of Kuhmo, Finland

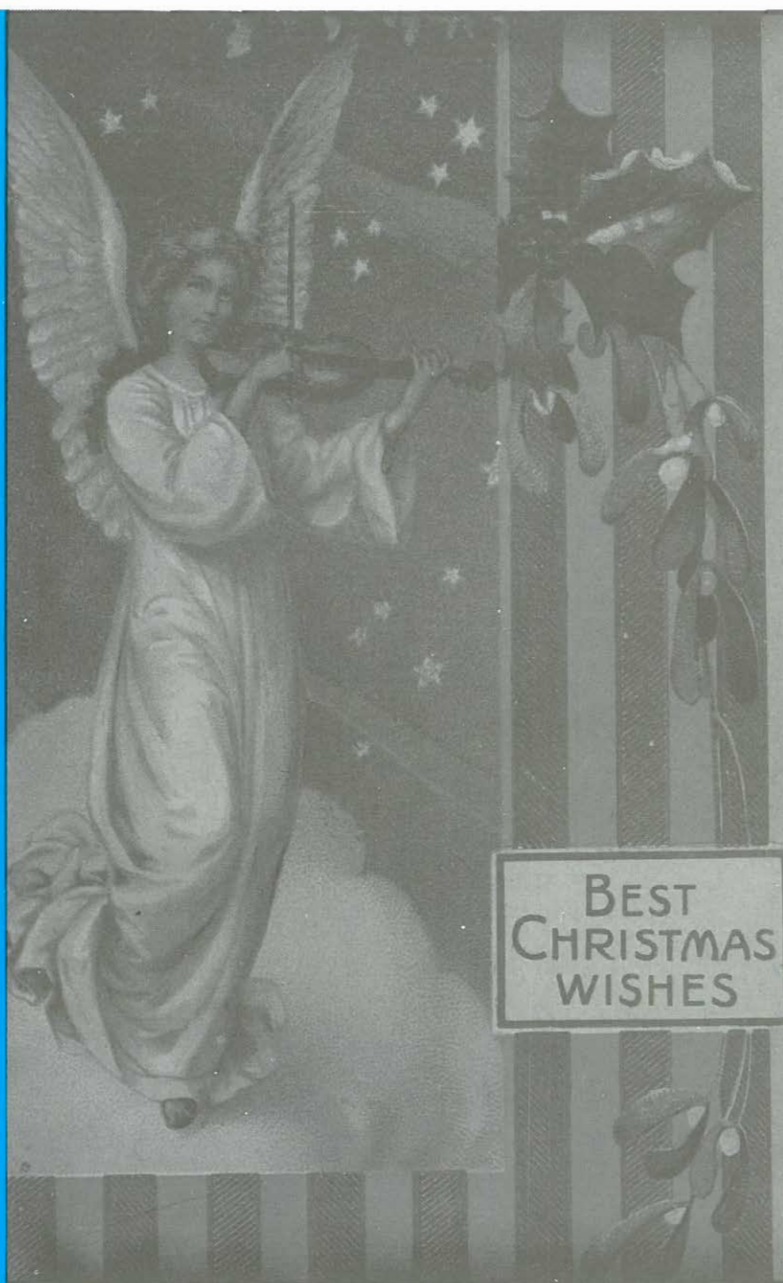
Tapani Tuomiharju
 The Future of Migration Conference of National Experts held on May 13, 14 and 15, 1986, in Paris, organized by the OECD

Maija-Liisa Kalhama ja Kimmo Koironen
 Siirtolaiskirjeet siirtolaisuustutkimuksen lähteinä

Kirjallisuusesittelyjä

Siirtolaisuusinstituutin kirjastoon saapuneita julkaisuja
 Publications received

Siirtolaisuusinstituutin julkaisut
 Publications of the Institute of Migration

1986

SIIRTOLAISUUS
 MIGRATION

4

SIIRTOLAISUUS - MIGRATION

13. vuosikerta, 13th year

Siirtolaisuusinstituutti - Migrationsinstitutet - The Institute of Migration

Päätoimittaja/Editor-in-chief Olavi Koivukangas

Toimitussihteeri/Editor Maija-Liisa Kalhama

Toimituskunta/Editorial Board Siirtolaisuusinstituutin hallitus

Administrative Board of the Institute of Migration

Toimituksen osoite/Editorial Address

Piispankatu 3

20500 Turku

FINLAND

Puh./Tel. 921 - 17536

Tilaukset/Subscriptions

Aikakauslehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Tilaushinta on 30 mk/v

One year (4 issues) Finland and Scandinavia 30.Finmarks, other countries \$ 10.00

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN HALLITUS / ADMINISTRATIVE BOARD

Toim.joht. Tauri Aaltio	Suomi-Seura r.y.
Prof. Erkki Asp	Turun yliopisto
Tutk.joht. Timo Filpus	Työvoimaminist.
Hall.siht. Fredrik Forsberg	Opetusministeriö
Kauppatiet.lis. Ruth Hasan	Turun kaupunki
Prof. Lars Huldén	Helsingin yliopisto
Seutukaavajoht.	Seutusunnittelun
Raimo Narjus	keskusliitto
Lehd.siht.	
Pirkkoliisa O'Rourke	Ulkoasiainministeriö
Ohjelmajoht.	
Aimo Pulkkinen	Väestöliitto
Apul.prof. Tom Sandlund	Åbo Akademi

Hallituksen puheenjohtaja/
Chairman of the Administrative Board
Apul.prof./Ass.prof. Tom Sandlund

Valtuuskunnan puheenjohtaja/
Chairman of the Council
Prof. Vilho Niitemaa

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN HENKILÖKUNTA / STAFF

Olavi Koivukangas, johtaja/director
Ismo Söderling, tutk.siht./research secr., off duty
Jouni Korkiasaari, vs.tutk.siht./ac.research secr.
Maija-Liisa Kalhama, osastosiht./
departmental secretary
Seija Sirkkiä, kanslisti/clerk
Taimi Sainio, va. toim.apul./office assistant
Kimmo Koironen, tutkija/researcher
Matti Simpanen, tutkija/researcher
Hannele Hentula, tutkija/researcher
Leena Hastela, tutk.apul./assistant
Mervi Hyökki, tutk.apul./assistant
Tuula Busse, tutk.apul./assistant
Merja Haliseva-Soila, tutkija/researcher

Ruotsinsuomalaisuus kauno- kirjallisuuden näkökulmasta

Tutkimuksen ajallinen alkukohta on vuosi 1954, koska silloin solmittu pohjoismainen työmarkkinasopimus mahdollisti suomalaisten hakeutumisen suurin joukoin työhön Ruotsiin: käynnistyi uusi vaihe vuosisataisessa muuttoliikkeessä Suomesta Ruotsiin. Ruotsinsuomalaisella kirjallisuudella tarkoitetaan siis vuoden 1954 jälkeen Suomesta Ruotsiin muuttaneiden suomen tai ruotsin kielellä kirjoittamaa fiktiivistä kirjallisuutta. Kaikki tutkimukseen liittyvät kirjailijat ovat ensimmäisen polven siirtolaisia, aikuisina tai melko varttuneina lapsina vanhempiensa matkassa Ruotsiin muuttaneita.

Työ kartoittaa ruotsinsuomalaisen kirjallisuuden kenttää vuosilta 1954-1984 tuotantoon, jakeluun ja kulutukseen osittuvan kirjallisuussosiologisen perusjaotuksen mukaisesti. Näiltä osin tutkimusmenetelmänä oli alkuperäisen, ennen esittämättömän aineiston keruu, järjestäminen ja analysointi. Kirjallisuuden kulutusta eli ruotsinsuomalaisia lukijoina tarkastelin sekä tutkimusten että tukholmansuomalaisten parissa keväällä 1982 suorittamani lomakekyselyn avulla.

Pääasiassa tutkimuskirjallisuuden avulla kuvasin ruotsinsuomalaisuutta historiallisena, sosiaalisena ja kulttuurisena ilmiönä taustaksi kaunokirjallisuudelle.

Koska sanataideteos heijastaa paitsi reaalista todellisuutta myös kirjailijan käsityksiä maailmasta (Vrt. Karkama 1975, 15), erittelin tutkimuksen piiriin kuuluvia teoksia niiden sisältämien maailmankuvien selvittä-

Marja-Liisa Pynnösen lisensiaattitutkielma "Ruotsinsuomalainen kirjallisuus 1954-1984" tarkastettiin keväällä 1986 Tampereen yliopiston Taideaineiden laitoksella. Oheinen artikkeli perustuu tutkimuksessa saatuihin tuloksiin ja havaintoihin.

miseksi: mikä on teosten "ihmisten suhde menneisyyteensä, tulevaisuuteensa, mahdollisuuksiinsa, henkilökohtaiseen ja yhteiskunnalliseen elämään, luonnonedellytyksiin ja absoluuttiin"? (Manninen)

Ruotsinsuomalaisuuden historiallis-sosiaalinen tausta

Suomen kieli on herättänyt epäluuloja ruotsalaisissa 1600-luvulta saakka. Itsevaltiuteen liittynyt uniformiteettiajatus loi pohjan val-

takunnan yhtenäistämiseksi. Kouluissa alettiin opettaa äidinkieltä, joksi koko kuningaskunnassa hyväksyttiin vain ruotsi, hallinnon kieli (Jutikkala 88-97). Romanttisen virtauksen seurannaisena kansallisuusaate 1800-luvun alussa vahvisti ajatusta yhdestä kielestä yhtenäisen kansakunnan tunnusmerkkinä. (Alhoniemi 38-39).

Suomen sodassa Ruotsi menetti Suomen Venäjän keisarikunnalle. Ruotsalaisten epäluuloja myös suomalaisia kohtaan kasvatti suomalaiskansallisen kulttuurin muotoutuminen 1800-luvun kuluessa. Fennomaanien esiintyminen nostatti Suomen ruotsinkieliset kokoamaan voimansa ja etsimään tukea entisestä emämaasta. Oppi rotujen eriarvoisuudesta saikin skandinaavisen sovellutuksen, kun eräät ruotsalaiset tulkitsivat suomalaiset germaaneja alempirotaisiksi, mutta levittäytymiskykyisiksi, mitä näytti todistavan suomen kielen tunkeutuminen alunperin ruotsinkieliseksi väitettyn Pohjois-Ruotsiin. Näin ollen alueen ruotsalaistaminen olisi asukkaille palvelus. Lisäksi se estäisi yhdessä sotilaallisten toimenpiteiden kanssa Venäjän levittäytymisen länteen. (Lindgren 202-204; Tenerz 13; Klockare 17).

Suomessa seurattiin 1900-luvun alkuvuosikymmeninä tarkoin Norrbottenin suomenkielisten ruotsalaistamista. Tilanne synnytti kielikiistoja maiden välillä. (Hämäläinen 177-178). Vasta toisen maailmansodan kynnyksellä, jolloin Suomi ulkopoliittisesti suuntautui Pohjoismaihin, kieliriita virallisesti poistettiin päiväjärjestyksestä. Tosin vielä 1950-luvulla paljastui, että Norrbottenissa lapsia rangaistiin suomen puhumisesta välitunnilla (mm. Klockare).

Ruotsin valtiopäivät sääti yksimielisesti 1975 siirtolaislain, jonka mukaan maan siirtolaispolitiikan tulee perustua tasa-arvoisuuteen, valinnanvapauteen ja yhteistoimintaan. Laki syntyi 1960-luvun ja 1970-luvun alun taloudellisen nousukauden liberaalisoinnissa ilmapiirissä. Silloin eivät kaikki suuren maahanmuuton seuraukset vielä olleet näkyvissä. Taloudellisten suhdanteiden heikennyttyä lain velvoitteista on tulleet ruotsalaisille rasite siirtolaisten perustellessa sen avul-

la mm. äidinkielen opetuksen järjestämisen välttämättömyyttä.

Sosiaalisen identiteetin on osoitettu muodostuvan vaiheittain. Ensin yksilö samastuu johonkin ryhmään, sitten hän yhdessä muiden kanssa etsii yhteistä historiaa, lopuksi ryhmä siirtyy sanoista tekoihin ja kehittää strategioita etnisten vaatimustensa toteuttamiseksi (Liebkind 14-15). Esimerkiksi Ruotsiin muuttaneet suomalaiset vanhemmat eivät enää 1970- ja 1980-luvulla ole tyytynneet lastensa ruotsalaistamiseen koulussa, vaan ovat käynnistäneet useita lakkoja suomenkielisen opetuksen puolesta. Tavoitteena on, että suomenkieliset, joita Ruotsissa on enemmän kuin ruotsinkielisiä Suomessa, hyväksyttäisiin oikeudellisestikin samantaiseksi kielelliseksi vähemmistöksi kuin suomenruotsalaiset Suomessa.

Opetuksen kieli ratkaisee etenkin kirjallisen kulttuurin suunnan. Suomenkielinen kulttuuri säilyy ja kehittyy Ruotsissa ensimmäisen siirtolaispolven väistyttyäkin, jos koulutusta järjestetään pysyvästi suomenkielisenä. Ellei näin tehdä, työvoimamuuttajien toinen polvi menettää oman kielensä ainakin kirjallisena ilmaisuvälineenä, kuten Norrbottenin suomenkielisille on käynyt (Klockare).

Suomen kielestä uhkaa Ruotsissa tulla sekakieltä, joka näivettää myös kaunokirjallista ilmaisua. Ruotsinsuomalaisten samoin kuin kaikkien kirjailijoiden välttämättömänä tehtävänä on pitää huolta kielestään niin, että he pystyvät ilmaisemaan sanottavansa mahdollisimman selvästi. Muuten viestintä tukahtuu (mm. Hormia).

Ruotsinsuomalaiset kirjoittajat ja kirjailijat

Ruotsinsuomalaisesta kirjallisuudesta ruvettiin puhumaan vasta 1970-luvulla, jolloin Sveriges Riksrådion suomenkielisen toimituksen novellikilpailu nosti esiin suuren joukon kirjoittajia ja heidän siirtolaiskokemuksista syntyneitä kirjoituksiaan. Kirjoittajien järjestäytyttyä 1975 Ruotsinsuomalaisten Kirjoittajien yhdistykseksi (RSKY) sekä perustettua osuuskustantamo Finn-Kirjan ja

kulttuurilehti Liekin orasti myös kirjoittajien koulutus omassa keskuudessa.

Ruotsinsuomalaisilla kirjoittajilla oli niukasti julkaisukanavia ennen radion kaunokirjallisia kilpailuja ja ohjelmasarjoja tai Finn-Kirjan ja Liekin perustamista. Monet lähettivät käsikirjoituksiaan suomalaisille kustantajille, mutta uusista kirjoittajista vain Hannu Ylitalon onnistui saada Ruotsista käsin useita teoksia suomalaisille kirjamarkkinoille. Ruotsiksi kirjoittava Antti Jalava on ensin päässyt romaaneillaan julkisuuteen ruotsalaisten kustantamoiden kautta. Omakustanteina painettiin joitakin suomalaisten Ruotsissa kirjoittamia teoksia jo 1960-luvulla, mutta vasta Finn-Kirjan perustaminen sai aikaan suomenkielisen julkaisuryöpyyn Ruotsissa. Silloin pääsi kirjana julkisuuteen sekä tuoreita että pitkään valmiina olleita käsikirjoituksia.

Rahoitus osoittautui pian Finn-Kirjan suureksi pulmaksi, sillä teoksia ei ole voitu julkaista ilman Ruotsin valtion tukea. Rahaa tuli 1970-luvun puolivälin hyvinä vuosina, mutta avustukset tyrehtyivät vuosikymmenen lopulla. Vaikka Finn-Kirjaa on avustettu myös Suomesta käsin, toiminta on ollut tappiollista. Finn-Kirjan perustajien pettymyksi ruotsinsuomalaiset jättivät ostamatta kustantamon kirjoja. Myöskään Finn-Kirjalle käsikirjoituksiaan tarjonneita ei ole kiinnostanut lukea, mitä muut ovat kirjoittaneet. Tämän on tulkittu osoittavan, että kynäilijät haluavat vain nähdä omat tarinansa painettuina (Lindgren–Nurminen).

Ammattikirjailijoista mm. Pentti Saarikoski sekä ruotsinsuomalaiset asianharrastajat ja suomalainen lehdistö ottivat innostuneina vastaan ruotsinsuomalaisten kirjoittajien ensimmäiset aikaansaannokset 1970-luvun puolivälissä. Tuntui syntyvän uutta suomalaista kirjallisuutta, yhtä voimakasta kuin 1900-luvun alun työläiskirjallisuus (Saarikoski, 112-113). Tällainen kulttuurin ilmaus ehkä lievensi myös suomalaisten syyllisyydentuntoja siitä yhteiskunnallisen kehityksen vinoutumasta, jonka seurauksena sadat tuhannet työikäiset kansalaiset lähtivät etsimään elantoa Ruotsista.

Innostus vaihtui pian uuden kirjallisuuden puutteiden havaitsemiseksi. Kun kieli- ja rakennevirheiden korjaantumista ei ruvennut näkymään, kritiikki koveni. Epäiltiin Finn-Kirjan julkaisevan teokset ilman minkäänlaista toimittamista tai kielentarkastusta (Winter). Kirjoittajat ovat kuitenkin osallistuneet sekä kirjoittajakursseille Suomessa että RSKY:n ja RSKL:n järjestämiin koulutustilaisuuksiin ja lähettäneet käsikirjoituksiaan Nuoren Voiman Liiton arvostelupalveluun saadakseen ohjausta ja lopulta suosituksen Finn-Kirjan julkaisupäätöstä varten (Liisa Enwaldin kirje 11.11.1984. Tekijän hallussa). Finn-Kirja, jonka julkaisukynns on ollut matalampi kuin suomalaisten tai ruotsalaisten kustantajien, edustaakin omakustantamisen jälkeen seuraavaa porrasta kirjoittajasta kirjailijaksi. Tosin monet ovat vaienneet esikoisteoksensa jälkeen ehkä siksi, että kipeiden kokemusten siirryttyä raporttina paperille, ei ole ollut aineksia eikä voimia enempään julkaisemiseen.

Tunnettujen kustantamoiden kautta käsikirjoituksensa julkisuuteen saaneet yhtäällä, omakustantajat, RSKY:n ja Finn-Kirjan kirjoittajat toisaalla ovat eri leireissä: Hannu Ylitalo ei ole kuulunut RSKY:hyn. Pentti Saarikoski arvosteli 1980-luvulle tultaessa purevasti Finn-Kirjan julkaisuja (Luoto). Antti Jalava ei tarjonnut kolmatta teostaan Finn-Kirjalle, vaikka se oli julkaissut hänen nuortenromaaninsa suomennoksen. (Antti Jalavan haastattelu 4.12.1983). Ruotsinsuomalaiset lehtikirjoittajat, joista moni kuuluu RSKY:hyn, eivät puolestaan ole kehuuttaneet sekä Ruotsissa että vielä selvemmin Suomessa arvostelu- ja myyntimenuksen saavuttanutta *Asfalttikukkaa* tai kymmenkunta vuotta varhaisempaa Hannu Ylitalon siirtolaistrilogiaa ”suureksi ruotsinsuomalaiseksi romaaniksi”. Sellaiseksi tuntuu soveltuvan vain Finn-Kirjan julkaisema teos: odotus jatkuu.

Teosten maailma

Ruotsinsuomalaisessa kirjallisuudessa siirtolaiseksi lähteminen esitetään sekä yksilölli-

senä ratkaisuna että yleiseurooppalaisena taloussuhdanteiden heijastumana. Yksilöllisten kokemusten yhdistyminen ajan yleisiin virtauksiin tulee näkyviin siinä, että vasta 1960-luvun lopun suurten muuttovuosien jälkeen kirjoittajat kiinnostuivat siirtolaisuudesta, joka ei ilmiönä ollut uusi. Vielä 1960-luvun lopulla ilmestyi Aila Meriluodon nuortenkirjoja (*Ateljee Katariina ja Meidän linna*), joissa keskeiset henkilöt ovat kielitaitoisia ylä- tai keskiluokan edustajia, jotka ovat yhtä kotonaan niin Suomessa kuin Ruotsissa, kun taas 1970-luvulla ilmestyneissä Hannu Ylitalon ja Antti Jalavan romaaneissa nuoret joutuvat työläisvanhempiensä matkassa kielitaidottomina Ruotsiin ja kärsivät siellä olostaan. He kaipaavat Suomeen, hylkäävät äidinkieltänsä ja kieltävät suomalaisuutensa, kun eivät pääse takaisin kotimaahan, menetettyyn onnelaan. Trilogiassaan *Saatanan suomalainen, Ruotsalaisten maa* ja *Raukat vain menköhön merten taa* Ylitalo ratkaisee kriisin viemällä Kujalan perheen takaisin Suomeen. Jalavan nuortenkirjassa *Kukaan ei kysynyt minulta* ja romaanissa *Asfalttikukka* perheenjäsenet vieraantuvat toisistaan. Vanhemmat turvautuvat tavaran haalimiseen. Nuoria kalvaa viha, joka pakottaa ottamaan asioista selvää: Kuka minä olen? Mihin kuulun?

Sveriges Riksradiön novellikilpailun yhteydessä huomattiin, että useimmat kilpailutekstit käsittelivät Suomesta lähtöä ja työn aloittamista Ruotsissa. Muissakin pian suurten muuttovuosien jälkeen ilmestyneissä proosa- ja runotuotteissa ihmiset potevat sopeutumisvaikeuksia. Siirtolaisäidit ja lapset vieraantuvat toisistaan, koska he puhuvat eri kieltä. Elvi Remes-Blomgrenin ja Martta Matinlompolon teosten yksinäiset siirtolaisäidit tosin pitävät tyttärensä otteessaan päästämättä näitä ruotsalaistumaan. Sekä Remes-Blomgrenin kirjassa *Vi är ju finländare* että vielä selvemmin Matinlompolon *Ken tietäis huomisen* -romaanin maailmassa luotetaan nuoriin. He ovat kielitaitoisia, äitejään paremmin koulutettuja, ja tulevat taistelemaan maailman kaikkien hädänalaisten puolesta.

Siirtolaismies tekee yksitoikkoista ja ras-

kasta työtä valimossa, paperi-, kumi- tai autotehtaassa. Hän asuu muiden miesten kanssa rähjäisessä parakkikylässä, ellei hänellä ole perhettä. Parakeissa kaikki juovat. Nuoretkin miehet alkoholisoituvat ja tuhoutuvat, elleivät löydä uudelleen yhteyttä perheeseen ja pääse pois parakista. Etenkin Hannu Ylitalon ja Kalervo Kujalan romaaneissa nainen merkitsee miehelle mahdollisuutta parempaan elämään, johon kuuluu perhe. Ylitalon trilogiassa siirtolaisperhe palaa Suomeen. Myös Antero Pitkänen varaa työttömyyttä pakoon lähteneille Pulkkisilleen kotiin pääsyn mahdollisuuden.

Jalavan *Asfalttikukassa* muutto seuraa muksineen on selvitystä vaativa kipeä lapsuusmuisto. Teoksessa eletään Ruotsissa. Päähenkilö ei myöskään kuvittele palaavansa Suomeen, vaan rakentaa hajooneen minänsä suomalaisena Ruotsissa. Malla Taipaleen lapsinovellit vuodelta 1984 eivät nekään pohdi lähtöä tai paluuta, vaan suurkaupungin lähielämää. Vastakkain ovat aikuiset ja turvattomat lapset, eivät suomalaiset ja ruotsalaiset.

Vaikka Ylitalon siirtolaistrilogiassa, Jalavan *Asfalttikukassa* ja monissa Finn-Kirjan kaunokirjallisissa julkaisuissa ruotsalaiset esiintyvät suomalaisten työtovereina, heistä ei ole ystäviksi. Luokkaritiriita jakaa ruotsalaiset ja suomalaiset eri leireihin, sillä työtovereinakin ruotsalaiset edustavat vallassa olevia, suomalaiset yhteiskunnan alinta ryhmää. Parhaatkaan suomalaistyöläiset eivät ylene työpaikkansa hierarkiassa.

Meriluodon teosten tavoin Pentti Niskasen romaanissa *Yö ja usva* ruotsalaiset esitetään fyysisesti näyttävinä, mutta voimattomina, mielikuvituksettomina, kulttuuriltaan rappeutuneina. Meriluodon suomalainen poottaa kansallista alemmuudentuntoa, kärsii kielivirheistään ja kaipaa Suomeen. Parhaimmillaan hän on taiteellisesti lahjakas ja viitaallinen. Ruotsalaisten uskotaan kesyttävän nämä villit suomalaiset harmaiksi kansalaisiksi, ruotsinsuomalaisiksi. Niskasen tyyppilinen suomalainen taas on leveäkasvoinen, valkoverinen ruotsalaisten palvelija. Niskasen luonnostelemat isäntiään paremmat si-

vistyneet siirtolaiset ja Asser Riarbäckin etevät, joskin ruotsalaisten alistamat suomalaiset, ovat kansallisessa ylemmydentunnossaan sukua toisilleen.

Hilkka Almin historiallisissa romaaneissa ihminen ei ole oman onnensa seppä, vaan hänen on luotettava Jumalaan ja tehtävä työnsä kunnollisesti, jolloin myös ruotsalaiset hyväksyvät siirtolaisen. Muissa tutkimuksissa teoksissa ihmiset eivät usko mihinkään absoluuttiin, vaan he toimivat itse ja ottavat selvän asioista lukemalla kirjallisuutta, opiskelemalla ja osallistumalla työläisten yhteistoimintaan, joka esitetään tienä parempaan tulevaisuuteen. Vain siirtolaislapset rukoilevat ahdingossaan joskus Jumalaa, hekin turhaan.

Useista teoksista välittyy moraalisenä opetuksena, että juureton ihminen ei ole mikään. On säilytettävä yhteys perheeseen ja kansaan. Työläisen olisi taisteltava parempien elinehtojen puolesta omassa maassa, sillä Ruotsista löytyy vain materiaa. Etenkin Ylitalon ja Jalavan kuvaamat lapset saavat vieraassa kieliympäristössä korjaamattomia vaurioita. Tällaiset teokset lienevät pinnallista luettavaa lapsensa Ruotsiin vieneille vanhemmille, mikä osittain selittää ruotsinsuomalaisten vaihtelun esim. *Asfalttikukan* ilmestyttyä.

Ruotsinsuomalaiset lukijoina

Sekä Suomessa että Ruotsissa kirjanlukijat hankkivat suurimman osan luettavastaan lainaamalla. Kun lisäksi suomalaisilla kirjakerhoilla ja kirjakaupoilla on asiakkaina ruotsinsuomalaisia, niin käy selväksi, ettei Finn-Kirjan ole helppo lisätä myyntiään eikä täyden valikoiman omaava suomenkielinen kirjallisuuden kirjakauppa pysty toimimaan Ruotsissa (Eskola, 130-133).

Ruotsinsuomalaisten lukijoiden kannalta on pulmallista, että useimmiten Ruotsin yleisiin kirjastoihin ostetaan suomenkielisiä kirjoja asiantuntemattomasti. Ruotsalaiset kirjastonhoitajat eivät tunne suomalaisia teoksia, joten he hankkivat hyväksi tietämiensä ruotsalaisten teosten suomennoksia,

vaikka niitä ei kukaan lukisikaan. Aikuisina Ruotsiin muuttaneet suomalaiset näet valitsevat luettavansa kuten Suomessakin: venäläisiä klassikoita, Kalle Päätaloa, runoja. Mutta he lukevat kirjallisuutta enemmän kuin ihmiset keskimäärin Ruotsissa tai Suomessa (Vasara).

Kauan Ruotsissa asuneista alle 20-vuotiaista Tukholman suomalaisista kolmasosa luki keväällä 1982 kaunokirjallisuutta tuskin lainkaan. Ja he lukivat ruotsinkielisenä sen, minkä lukivat. Yli 30-vuotiaat taas lukivat suomenkielistä kirjallisuutta, myös Finn-Kirjan julkaisuja, joita nuoret lukijat eivät edes tunteneet. Niitä ei siis lueteta kouluissa (Lukijakysely keväällä 1982. Aineisto tekijän hallussa).

Yli viisitoista Ruotsissa asuttua vuotta näyttää muodostavan haamurajan, jonka ylittäminen tuntuvasti lisää suomalaisten muuttajien samaistumista ruotsalaisiin. Tämän tärkeän seikan varmentamiseksi olisi lisätutkimus tarpeen. Samalla tulisi pohtia, edellyttääkö suomenkielisen ruotsinsuomalaisen kirjallisuuden luominen ja lukeminen aina uusia muuttajia Suomesta. Entä miten ruotsalaisiin samastuminen ja ruotsiksi kirjoittaminen muuttaa teosten maailmaa? Vertailuaineistoa löytyy sekä amerikkalaisesta australiansuomalaisesta kirjallisuudesta, jotka kumpikin painottanevat vallitsevaan kulttuuriin sopeutumista paremminkin kuin vähemmistöidentiteetin ja -kulttuurin vahvistamista.

Jälkisanana

Olen jatkamassa ruotsinsuomalaisen kirjallisuuden tutkimista. Haluaisin löytää tutkimukseen myös kaikki omakustanteet ja lehdissä julkaistut kaunokirjalliset tekstit vuosilta 1954-1986. Lisäksi teosten sisällönanalyysia on tarkoitus syventää ja kattaa sillä myös teosten kieli.

Koska omakustanteiden löytäminen on vaikeaa, otan kiitollisena vastaan vihjeitä sekä kirjoittajista että teoksista.

Lähteet

- Alhoniemi: Pirkko Alhoniemi, Isänmaan korkeat veisut. Turun ja Helsingin romantiikan runouden patrioottiset ja kansalliset motiivipiirit. Helsinki 1969.
- Eskola: Katarina Eskola, Suomalaiset kirjanluki-joina. Helsinki 1979.
- Hormia: Osmo Hormia, Siirtolaikirjallisuuden kieli ja tyyli. Suomen Sanoma 1980:2.
- Hämäläinen: Pekka Kalevi Hämäläinen, Kieli-taistelu Suomessa 1917-1939. Porvoo 1968.
- Jutikkala: Eino Jutikkala, Pohjoismaisen yhteis-kunnan historiallisia juuria. Porvoo 1965.
- Karkama: Pertti Karkama, Sanataiteen suhde to-dellisuuteen. Oulu 1979.
- Klockare: Sigurd Klockare, Norrbottenin kielitai-stelu 1888-1958. Sarja: Suomen kieli Ruotsissa. Toimittanut Sulo Huovinen. Tukholma 1982.
- Liebling: Karmela Liebling. The Social Psychology of Minority Identity. A Case Study of Minority Identification. Theoretical Refinement and Methodological Experimentation. Research Reports. Department of Social Psychology. University of Helsinki N:o 2/1979.
- Lindberg: Folke Lindberg, Kunglig utrikespolitik. Första utgåva 1950. Utökad version i Aldusseiren 1966. Stockholm 1966.
- Lindgren: Sören G. Lindgren, Kaunokirjallinen julkaisutoiminta tänään. Sarja: Suomen kieli Ruotsissa. Toimittanut Sulo Huovinen. Tukholma 1980.
- Lindgren-Nurminen Finn-kirjan tilintarkastajat: Alijäämää pienemmäksi. Ruotsin Suomalainen 1981:12.
- Luoto: Jarmo Luoto, Kulttuurilta puuttuu pohja. Aamulehti 28.1.1982.
- Männinen: Juha Männinen, Maailmankuvat maailman ja sen muutoksen heijastajina. Teoksessa Maailmankuvan muutos tutkimuskohteena. Toim. Matti Kuusi, Risto Atapuro ja Matti Klinge. Keuruu 1977.
- Saarikoski: Pentti Saarikoski, Asiaa tai ei. Keuruu 1980.
- Tenerz: Hugo Tenerz, Folkupplysningsarbetet i Norrbottens finnbygd under förra hälften av 1900-talet jämte språkdebatten. Strängnäs 1963.
- Vasara: Heli Vasara, Suomenkielinen kirjastotoi-minta - eräitä kehityslinjoja. Sarja: Suomen kieli Ruotsissa. Toimittanut Sulo Huovinen. Tukholma 1980.
- Winter: Santeri Winter, Siirtolaisten kirjat. Ruotsin Suomalainen 1977:29.

Painamaton

Nurminen: Olavi Nurminen, Finn-Kirjan tunnet-tuus ja kustantamon merkitys ruotsinsuomalai-sille heidän identiteettinsä vahvistajana. Mark-kinointi-instituutin mainoshoitajan diplomityö. Tukholma 1979.

Tutkimuskohteena ollut kirjallisuus:

- Alm, Hilikka, Etäällä vihreät niityt. Juva 1983.
- Fjärran gröna ängar. Ulricehamn 1982.
- Taistelu niityistä. Juva 1984.
- Arjopalo, Pertti, Lyyran kirnu. Helsinki 1980.
- Arontaus, Eero - Kuisma, Leena (toim.), 22 ruotsinsuomalaista runoilijaa. Helsin-ki 1976.
- Dahl, Lars Hjalmarsson, Mellan svenska sviter. Stockholm 1977.
- Grönroos, Alli, Antaa kaikkien päivien tulla. Helsinki 1980.
- Heikka, Seija, Kaarisilta - Bågbron. Sura-hammar s.a.
- Hokkanen, Matti, Isänsä poika. Espoo 1984.
- Hołmberg, Kyösti, Veijareitten paratiisi. Hä-meelinna 1984.
- Jalava, Antti, Asfaltblomman. Toinen painos. Göteborg 1981.
- Asfalttikukka. Porvoo 1981.
- Jag har inte bett att få komma. Stock-holm 1976.
- Kukaan ei kysynyt minulta. Porvoo 1978.
- Matti. Tredje upplagan. Lund 1978.
- Kareketo, Toivo, Maaseuvun tulevaisuus. Ro-vaniemi 1976.
- Reijo Ventola ruotsinsuomalainen. Kemi-järvi 1971.
- Kekkonen, Heikki, Ruotsin priha. Hämeen-linna 1971.
- Koivuniemi, Ale, Ihan tavallinen päivä. Kuun-nelmäkäsikirjoitus. Sveriges Riksradiön Suomenkielisen toimituksen kuunnelma-kielipäily 1980.
- Korpilinna, Esko, Biancan henget. Kuunnel-ma. Suomen Yleisradio 1979.
- Delfiinit. Kuunnelma. Suomen Yleisra-dio 1962.

- Evangelisluterilainen murtovaras. Suomen Yleisradio 1966.
- Herra Lehdistö ja neiti Kasanen. Kuunnelma. Suomen Yleisradio 1971.
- Isäntä äänessä. Kuunnelma. Suomen Yleisradio 1971.
- Jääkauden lapsia. Kuunnelma. Suomen Yleisradio 1967.
- Kammottavia naapureita. Kuunnelma. Suomen Yleisradio 1967.
- Kansalaiskilpa. Kuunnelma. Suomen Yleisradio 1970.
- Karhunkuoppa. Kuunnelma. Suomen Yleisradio 1961.
- Kuolema Bobrikoville. Näytelmä. Ensiesitys Ruotsissa 1967, Suomessa 1969.
- Rautapää-Kaarle. Näytelmä 1964.
- Uuteen maailmaan. Kuunnelma. Suomen Yleisradio 1973.
- Koskilampi, Heimo, Värin vaihto. Käsikirjoitus. Sveriges Riksradiation suomenkielisen toimituksen novellikilpailu 1974.
- Kuisma, Leena, Kuuntelen sinua maailma. Helsinki 1979.
- Kujala, Kälervo, Du kommer väl i jul. Dagens Nyheter 2.4.1978.
- En god placering. Fabriksarbetaren 1984:17.
- Hälsa presidenten. SIA (Skogsindustriarbetaren) 1984:12.
- Kun Ruotsi pysähtyi. Helsinki 1977.
- Massavintti. Käsikirjoitus. Sveriges Riksradiation suomenkielisen toimituksen novellikilpailu 1974.
- Papper. SIA (Skogsindustriarbetaren) 1982:4.
- Jos sanoo koskenkorvaa. . . Käsikirjoitus. Sveriges Riksradiation suomenkielisen toimituksen novellikilpailu 1974.
- Vaktmästarns tango. Fabriksarbetaren 1983:15.
- Villit linnut. Helsinki 1980.
- Kyrklund, Willy, 8 muunnelmaa. Espoo 1985. Ruotsinkielinen alkuteos 8 variationer 1982.
- Kysy minulta. Nuorten kirjoituksista koonneet Malla Taipale ja Ase Marstrander. Rinkeby 1984.
- Laitinen, Ritva-Kaija, Linnunlapsi ja rasvari. Kuunnelma. Suomen Yleisradio 1980.
- Lammasaitta, Kauko, Hertta Suoran lähettämättömiä kirjeitä: Opetusministeri Ulf Sundqvist. Käsikirjoitus. Sveriges Riksradiation suomenkielisen toimituksen novellikilpailu 1974.
- Lamminmäki, Juhani - Kärkkäinen, Anita (toim.), Voitettu kaamos. Ruotsin Suomalaisia Runoja. Helsinki 1978.
- Lappalainen, Erkki, Jag ville så gärna säga det. Helsingfors 1975.
- Lehto, Pentti - Höjer, Leena, - Lehto, Veli, Sampo. Helsinki 1979.
- Liekki. Ruotsinsuomalaisten kulttuuri-lehti-Sverigefinnarnas kulturtidskrift. Koenumero 1975. Vuosikerrat 1976-1984.
- Lindgren, Sören, Moln som slits sönder. Borås 1977.
- Politiska dikter. Uddevalla 1969.
- Loponen-Mäntynen, Raija - Kekarainen, Eila, Kaksi satua. Helsinki 1978.
- Lybeck, Sebastian, Dikter från Bohuslän. Göteborg 1980.
- Makkonen-Aim, Hilikka, Månen smälte sitt silver - Kuu sulatti hopeaansa. Runoja - Dikter. Helsinki 1977.
- Mannermaa, Pete, Koristeena kourassa puukko. Helsinki 1979.
- Matinlompolo, Martta, Ken tietäis huomisen. Oulu 1976.
- Ken tietäis huomisen. Novellikäsikirjoitus. Sveriges Riksradiation suomenkielisen toimituksen novellikilpailu 1974.
- Niin kukkii kesä. Käsikirjoitus. Sveriges Riksradiation suomenkielisen toimituksen novellikilpailu 1974.
- Melender, Matti, Tällä kertaa en kysy mielihoidettasi. Helsinki 1981.
- Meriluoto, Aila, Asumattomiin. Porvoo 1963.
- Ateljee Katariina. Porvoo 1965.
- Elämästä. Porvoo 1972.
- Kotimaa kuin mies. Porvoo 1977.
- Meidän linna. Kolmas painos. Porvoo 1972.
- Peter-Peter. Porvoo 1971.
- Silmämitta. Porvoo 1969.
- Tuoddaris. Porvoo 1965.

- Mäki, Tapio, Pienoiskuunnelmat Ensilempi, Ratas ja Yövuoro. Sveriges Riksradiion suomenkielisen toimituksen kuunnelmakilpailu 1980.
- Niskanen, Pentti, Yö ja usva. Jyväskylä 1979.
- Olin, Ulla, Dagövingar. Borgå 1959.
Mötesplats. Borgå 1962.
- Piippo, Aappo I. (toim.), Lauluja elämälle. Nils Ferlinin ja Dan Anderssonin runoja. Helsinki 1980.
Mustat laulut. Helsinki 1976.
- Pitkänen, Antero, Kunula. Helsinki 1978.
Vieraisiin. Oulu 1977.
- Rantonen, Viljam, Muukalaiset. Borås 1981.
Noutaja. Kuunnelma. Sveriges Riksradiion suomenkielisen toimituksen kuunnelmakilpailu 1980.
- Remes-Blomgren, Elvi, Vi är ju finländare. S.I. 1973.
- Riärbäck, Asser, Karhurantalaiset. Suomalaisista raivaajajenkeä Kanadan korvessa. Jyväskylä 1981.
Linnat antautuvat. Juva 1983.
Nälkävuosien siirtolaiset. Helsinki 1978.
- Ristilampi, Frans, Mä oon Kyrööstä. Heinola 1979.
- Röntynen, Rauno, Jätjän stressi. Helsinki 1977.
- Saarikoski, Pentti, Hämärän tanssit. Keuruu 1983.
Jalkapolku. Keuruu 1977.
Kevään ensimmäinen saalis. Kuunnelma. Suomen Yleisradio 1982.
Kuikan pelto. Kuunnelma. Suomen Yleisradio 1983.
Maria ja Metodius. Kuunnelma. Suomen Yleisradio 1983.
Tanssiin kutsu. Keuruu 1980.
Tanssilattia vuorella. Keuruu 1977.
- Saarikoski, Pentti - Berner, Mia, Ja meille jäi kiireetön ilta. Kvällen gör sig ingen bråska. Södertälje 1975.
- Salonen, Marketta, Lyhdyiksi unten tähdet. Jakobsberg 1983.
- Siirtolaiset kertovat. Kokoelma ruotsinsuomalaisia novelleja. Oulu 1976.
- Sirmakka. Kulttuuriaikakauslehti/Sverigefinnarnas kulturtidskrift 5-6/1985.
- Soutkari, Matti, Sediment. S.I. 1983.
- Söderlind, Sirkka, Musti muuttaa Ruotsiin. Helsinki 1977.
- Taipale, Malla, Liisa löytää ystävän. Helsinki 1977.
Ätä työ! Rinkeby 1984.
- Teittinen, Manu, Kartsa. Helsinki 1975.
- Toivanen, Tuire, Episodi Suomen (Ruotsin) laivalla. Pienoiskuunnelma. Sveriges Riksradiion suomenkielisen toimituksen kuunnelmakilpailu 1980.
- Vaijärvi, Kari - Kesäniemi, Ilmari, Käsiraudat kiinni, Jukka Vihil! Salapoliisi Jukka A.A. Vihin Seikkailuja 1. Helsinki 1980.
- Viking, Klaus, Todennäköinen sukellusvene. Keuruu 1984.
- Winter, Sanelma (nimimerkki), Tähtisumua. Kuunnelma. Sveriges Riksradiion suomenkielisen toimituksen kuunnelmakilpailu 1980.
- Wirrkala, Esa, Mallinuket. Kuunnelma. Sveriges Riksradiion suomenkielisen toimituksen kuunnelmakilpailu 1980.
- Vittaniemi, Erkki, Siniset haalarit-Blåstället. Stockholm 1982.
- Ylitalo, Hannu, Laatikko. Helsinki 1967.
Pakotie. Rauma 1966.
Raukat menköhöt merten taa. Helsinki 1974.
Ruotsalaisten maa. Helsinki 1972.
Saatanan suomalainen. Helsinki 1971.

The Finnish heritage in Sweden in the light of belles lettres

This article is based on a licentiate thesis presented for examination at the University of Tampere in the spring of 1986, *Ruotsin-suomalainen kirjallisuus 1954-1984* (Finnish Literature of Sweden 1954-1984). The year 1954 was chosen as the starting point for the study because the Nordic labor market treaty concluded at that time enabled large numbers of Finns to find employment in Sweden and thus opened a new era in a centuries-old migratory process. By Swedo-Finnish literature I therefore mean fiction written in Finnish or Swedish by natives of Finland who have migrated to Sweden since 1954. All the authors included in the study are first-generation immigrants, who moved to Sweden either as adults or as fairly grown-up children still dependent on their parents.

I have charted the field of Swedo-Finnish literature between the years 1954 and 1984 by applying the basic literary-sociological divisions of production, distribution and consumption. By means of research literature, I have dealt with the Finnish element in the national framework of Sweden as historical, social and cultural phenomena to provide the background for belles lettres and the literary institutions founded in the mid-1970s, *Ruotsinsuomalaisten Kirjoittajien Yhdistys* (RSKY) (=Association of Swedo-Finnish Writers), the cooperative publishing house of *Finn-Kirja* (=Finn Book) and the intellectual periodical *Liekki* (=Flame). Since the late 1970s, the so-called "criticism service" of the *Nuoren Voiman Liitto* (=Youth Power Association) has rendered opinions for the benefit of *Finn-Kirja* on the worthiness of manuscripts to be published. Many a Finnish writer in Sweden aims specifically at crossing the publication threshold of *Finn-Kirja*. After publication by the writer himself, this is the next step in advancing from the status of "writer" to that of "author."

Since a work of verbal art reflects, besides factual reality, also the author's views on the world, I undertook to analyze the ideological content of the works falling within the scope of my study, to determine the relationship of the characters depicted to their past and future, their possibilities, their personal lives and the life of the community, their natural qualifications and the realm of the absolute.

The act of migrating is represented both as the result of an individual decision and as a reflection of general European economic conditions. In the books produced in the 1970s, children suffer from being immigrants and adults concentrate on procuring material possessions. Mothers keep a hold on their daughters, who, they believe, will make the world a better place. The menfolk do hard work in factories. They live in barracks, where they all become drunkards unless they are brought together with their families and thereby escape barrack life.

Swedes are the Finns' coworkers but not friends. They rise in the hierarchy of the work place while even the best of the Finnish workers are bypassed. In some works, Swedes are represented as physically good-looking but unimaginative and culturally degenerate. The Finn works in the service of Swedes and he nurses an inferiority complex. At his best, the Finn is artistically talented. In Sweden, however, he is tamed to the status of a "gray citizen," a Swedo-Finn.

The literary works teach that a rootless person is nothing. Family ties and ethnic ties must be preserved. The working man should fight for better living conditions in his native land because in Sweden all he can find is material possessions.

Elinvaiheiden yhteys kunnan sisäiseen muuttoon Kuhmossa

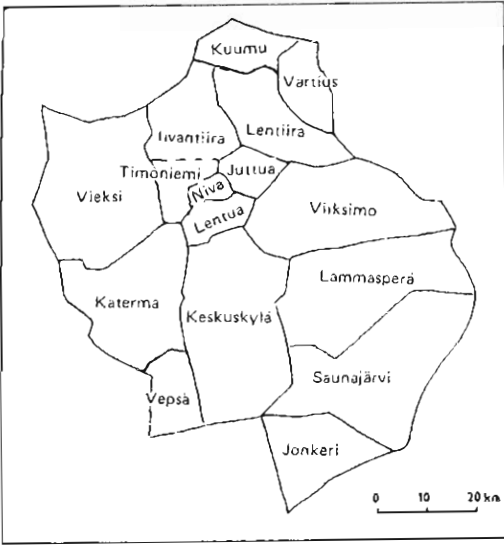
F L Elli Karjalainen toimii Suomen Akatemian tutkimusassistenttina Oulun yliopiston Pohjois-Suomen tutkimuslaitoksessa. Oheinen artikkeli liittyy hänen lisensiaattitutkimukseensa "Muuttoliike ja sen vaikutukset Kuhmon alueelliseen väestönkehitykseen", joka on iimestynyt Pohjois-Suomen tutkimuslaitoksen sarjassa B.

Suomessa tehdyt muuttoliiketutkimukset ovat keskittyneet pääasiassa paikkakunnalta toiselle suuntautuvien, pitkän matkan, muuttojen tarkasteluun. Tällöin maassamuuttoa ja paikkakuntien sisäisiä, lyhyen matkan, muuttoa ei yleensä ole käsitteellisesti erotettu toisistaan. Sen sijaan mm. Yhdysvalloissa ja Englannissa kaupunkien sisäinen muuttoliike on ollut eri tieteenalojen kiinnostuksen kohteena, jolloin on myös tehty selvä käsitteellinen ero muuttoliikkeen ja kaupungin sisäisen liikkuvuuden välillä (Simmons 1968, Pickvance 1974, Weinberg 1979). Mm. maantieteilijät ovat selvittäneet kaupunkien kasvuprosessia. Tutkimuskohteena on siten ollut sisäisen muuttoliikkeen analysointi (esim. Adams 1969, 1970). Tärkeinä muut-

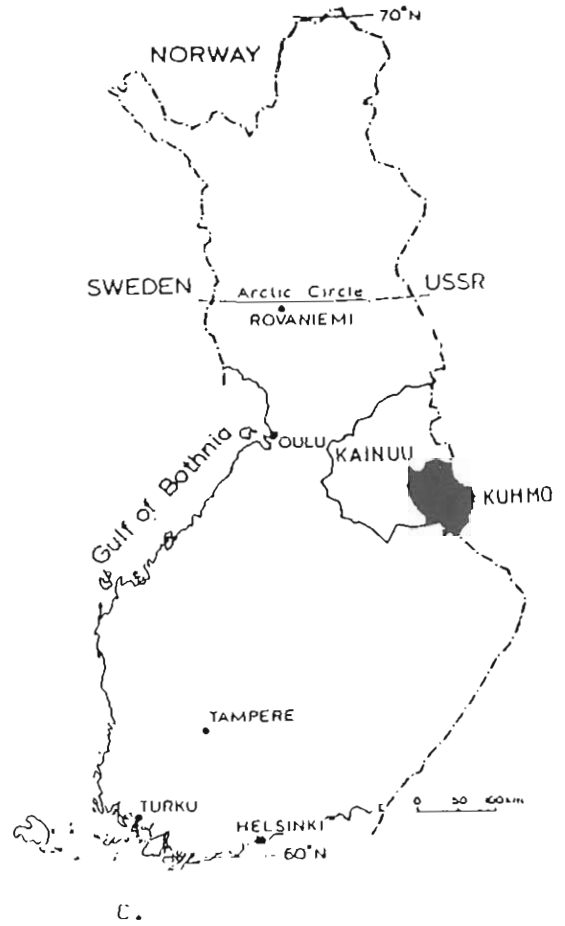
toon vaikuttavina tekijöinä on mainittu esimerkiksi talotyyppi- ja ruokakuntarakenne sekä alueen etäisyys keskuksesta (esim. Moore 1969).

Muuttosyiden on todettu painottuvan eri tavalla lyhyen ja pitkän matkan muutoissa. Lyhyen matkan muutoissa korostuvat yleensä asumiseen liittyvät syyt (ks. Kultalahti 1972:27, Lewis 1982:124-125, Nenonen 1982:103, Syrjäkari 1983:94). Sen sijaan maassamuutossa muodostavat työhön ja ammattiuraan liittyvät syyt tärkeimmän syyryhmän (esim. Huuhtanen 1975:47, Lewis 1982:124-125).

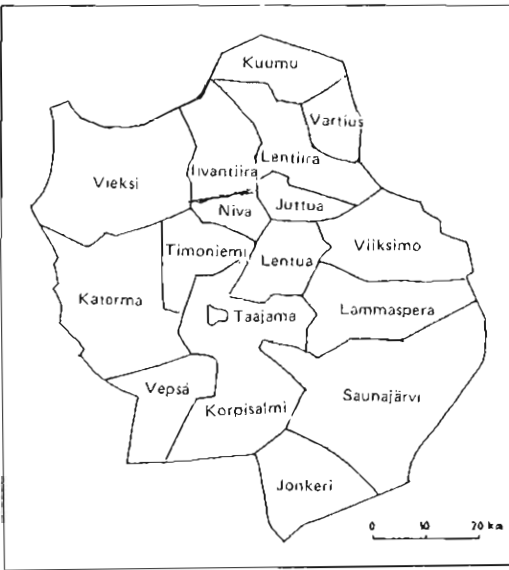
Tässä artikkelissa pyritään selvittämään elinvaiheiden yhteyttä kunnan sisäiseen muuttoon Kuhmossa. Muuttoaineisto on kerätty muuttoilmoituksista ja henkikirjoista. Aineisto koskee pysyvästi muuttaneita henkilöitä vuosien 1959, 1963, 1969-70, 1978-82 ja 1984 osalta. Muuttaneet on paikallistettu maarekisterikylätasolle. Tutkimustuloksia on tarkasteltu keskuskylän ja syrjäkyläsuhteen. Viime vuosien osalta on tarkastelu suoritettu taajama-maaseutu-ulottuvuuden mukaan johtuen monipuolisesta tutkimusaineistosta (ks. kuva 1).

A.

C.

B.

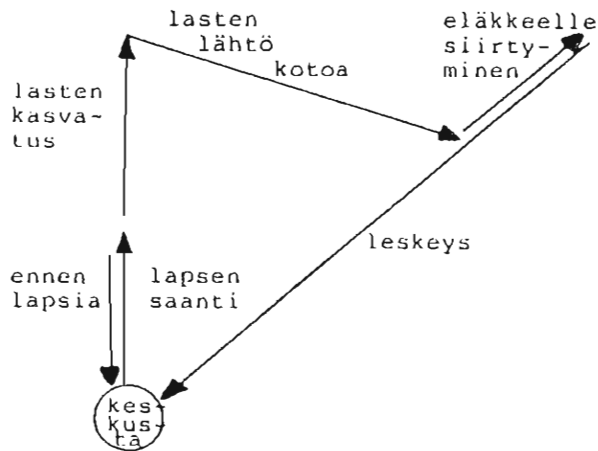
Kuva 1. Tutkimusalue. A=Kuhmon maarekisterikyläjakko. B=Kuhmon maarekisterikyläjakko mukautettuna koulupiirittäiseen aluejakoon. C=Kuhmon sijainti Suomessa.

Figure 1. The area studied. A = the village division of Kuhmo's municipal land register. B = The land register's village division adapted to the municipal division of school districts. C = The municipality of Kuhmo located on the map of Finland.

Teoreettinen viitekehys

Kaupungin sisäisen muuttoliikkeen tutkimuksessa on teoreettisena lähtökohtana käytetty usein sosiaalipsykologisia selitysmalleja. Yksilötasoisien muuttoliiketutkimuksen perusajatuksena on ollut muuttamisen selittäminen ihmisten tarpeiden tyydyttämisen pohjalta. Varsin yleisesti hyväksytyksi teoreettisluonteiseksi näkemykseksi on muotoutunut se, että perheiden elinvaiheiden eteneminen ja siitä aiheutuvien asumistarpeiden, muuttaminen on tärkeä kaupunkien sisäistä muuttoliikettä selittävä mekanismi (esim. Rossi 1955:178, Abu-Lughod & Foley 1966: 185-186, Simmons 1968:636, Pickvance 1974:173, Short 1978:545, Bourne 1981: 133-137, Lewis 1982:89-93).

Elinvaihekehityksellä on huomattavaa alueellista merkitystä (kuva 2). Uusi ruokakunta etsii usein ensimmäistä vuokra-asuntoansa kaupungin keskusta-alueelta. Myöhemmin, lasten synnyttyä, muutto suuntautuu uudelle asuntoalueelle. Lasten tultua kouluikään, saatetaan muuttaa joko vanhemmalle asuntoalueelle tai kaupunkia ympäröiviin lähikeskuksiin. Vanhempien jäädessä yksin, etenkin eläkkeelle siirtymisvaiheessaan, he saattavat muuttaa takaisin kaupungin keskustassa sijaitsevaan kerrostaloasuntoon tai jättävät kaupunkiympäristön kokonaan (ks. Adams 1969:302-323, Jumppanen 1980:264, Bourne 1981:136-137). Esitettyä teoreettista lähestymistapaa sovelletaan Kuhmoon huolimatta siitä, että Kuhmosta on tullut kuntamuodoltaan kaupunki vasta vuoden 1986 alusta.

Kuva 2. Elinvaiheiden muutoksen kytkeytyminen asunnonvaihtoon eri etäisyyksille keskustasta (Lewis 1982:91).

Tulokset

Tarkasteltaessa Kuhmon sisäisen muuttoliikkeen kehitystä suhteessa elinvaiheiden etenemiseen (taulukko 1) havaitaan, että 1950/1960-lukujen vaihteessa ja 1960-luvun alussa Kuhmon syrjäkyliltä keskuskylälle ja syrjäkylien välisessä muutossa muuttoalttein ryhmä oli alle 26-vuotiaat yksinäiset henki-

löt. Sen sijaan keskuskylältä syrjäkylille muuttaneissa korostui edellisen ryhmän ohella myös suhteellisen nuorten (päämiehen ikä 26-39 vuotta) lapsiperheiden ryhmä, kuten myös syrjäkylien välisessä muutossa vuonna 1963.

Taulukko 1. Kuhmon sisäisen muuttoliikkeen kehitys perhetyypin ja päämiehen iän mukaisten elinvaihtyyppien suhteen.

	YKSINÄISET						LAPSETTOMAT PARIT							
	<26 v.		26-39 v.		40-64 v.		<26 v.		26-39 v.		40-64 v.		>64 v.	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
1959														
KK→SK	17	27.0	12	19.1	6	9.5	4	6.3	2	3.2	5	7.9	—	—
SK→KK	87	49.2	28	15.8	8	4.5	14	7.9	2	1.1	3	1.7	1	0.6
SK→SK	36	48.7	12	16.2	7	9.5	—	—	—	—	3	4.1	2	2.7
1963														
KK→SK	15	50.0	6	20.0	—	—	—	—	—	—	1	3.4	1	3.3
SK→KK	43	55.1	8	10.3	4	5.1	3	3.8	1	1.3	2	2.6	1	1.3
SK→SK	4	22.2	1	5.6	3	16.6	1	5.6	1	5.6	—	—	—	—
1969-70														
KK→SK	27	40.3	8	11.9	8	11.9	2	3.0	1	1.5	—	—	1	1.5
SK→KK	51	36.2	14	9.9	13	9.2	13	9.2	2	1.4	3	2.1	2	1.4
SK→SK	14	35.9	3	7.7	5	12.8	3	7.7	1	2.5	—	—	1	2.6
1978-82														
TA→MS	76	37.1	29	14.1	17	8.3	15	7.3	5	2.4	3	1.5	3	1.5
MS→TA	283	34.1	110	13.3	90	10.8	72	8.7	20	2.4	17	2.0	31	3.7
MS→MS	44	27.7	18	11.3	21	13.2	14	8.8	5	3.2	3	1.9	1	0.6
1984														
TA→MS	16	23.9	13	19.4	7	10.4	4	6.0	2	3.0	—	—	1	1.5
MS→TA	40	25.5	26	16.6	26	16.6	23	14.7	3	1.9	1	0.6	4	2.5
MS→MS	16	32.0	8	16.0	6	12.0	1	2.0	1	2.0	—	—	—	—

Taulukko 1 jatkuu

	YKSIHUOLTAJAT			LAPSIPERHEET			YHTEENSA				
	<26 v. abs.	%	>39 v. abs.	<26 v. abs.	%	>39 v. abs.	<26 v. abs.	%	>39 v. abs.	%	
1959											
KK→SK	—	—	—	2	3.2	13	20.6	2	3.2	63	100.0
SK→KK	1	0.6	1	1	0.6	16	9.0	10	5.6	177	100.0
SK→SK	—	—	1	—	—	7	9.5	4	5.4	74	100.0
1963											
KK→SK	—	—	—	—	—	6	20.0	—	—	30	100.0
KS→KK	1	1.3	—	1	1.3	6	7.7	4	5.1	78	100.0
SK→SK	—	—	—	—	—	4	22.2	3	16.6	18	100.0
1969-70											
KK→SK	—	—	—	4	6.0	9	13.4	4	6.0	67	100.0
SK→KK	—	—	—	4	2.8	12	8.5	15	10.7	141	100.0
SK→SK	1	2.6	—	2	5.1	5	12.8	3	7.7	39	100.0
1978-82											
TA→MS	7	3.4	4	4	1.9	30	14.6	6	2.9	205	100.0
MS→TA	13	1.6	13	32	3.9	78	9.4	32	3.9	829	100.0
MS→MS	7	4.4	3	5	3.1	28	17.6	6	3.8	159	100.0
1984											
TA→MS	—	—	—	5	7.4	16	23.9	2	3.0	67	100.0
MS→TA	1	0.6	4	4	2.6	9	5.7	6	3.8	157	100.0
MS→MS	2	4.0	3	1	2.0	8	16.0	3	6.0	50	100.0

KK) keskuskylä
SK) syrjäkylä

TA) taajama
MA) maaseutu

1960/1970-lukujen taitteen tilanne vastasi pääpiirteissään edellistä tutkimusajanjaksoa. Syrjäkyliltä keskuskylälle muutti nuoria yksinäisiä ja lisääntyvässä määrin myös yksinäisiä vanhuksia. Nuorten osuus korostui myös muissa muuttovirroissa. Lisäksi suhteellisen nuorten lapsiperheiden osuus oli varsin huomattava keskuskylältä syrjäkylille ja syrjäkyliden välisessä muutossa.

Vuosina 1978-82 nuoret yksinäiset olivat muuttoalttein ryhmä kaikissa sisäisen muuton virroissa. Kuitenkin väestön liikkuvuutta ilmeni useammin myös muissa perhetyyeissä. Taajamasta maaseudulle ja maaseudun sisäisessä muutossa korostui yhä suhteellisen nuorten lapsiperheiden ryhmä. Huomionarvoista on yksinäisten vanhusten osuuden lisäys taajamasta maaseudulle suuntautuneessa muutossa.

Vuonna 1984 maaseudulta taajamaan muutossa yksinäisten ryhmä on ollut muuttoalttein. Tällöin nimenomaan 40-64- ja yli 64-vuotiaiden ryhmät ovat lisänneet eniten suhteellisia osuuksiaan verrattuna edelliseen tutkimusajanjaksoon. Sen sijaan nuorten yksinäisten osuus on oleellisesti vähentynyt. Merkillepantavaa on taajamasta maaseudulle muuttaneissa suhteellisen nuorten lapsiperheiden osuuden kohoaminen yhtä suureksi kuin yksinäisten nuorten osuus. Maaseudun sisäisessä muutossa yksinäiset ja suhteellisen nuoret lapsiperheet ovat olleet muuttoaltteimpia.

Kokonaisuutena Kuhmon sisäisen muuttoliikkeen kehityksessä on havaittavissa siten yhteyksiä elinvaihekehitykseen. Yksinäisiä nuoria on hakeutunut keskusalueelle, jolloin mahdollisina syinä ovat voineet olla opiskelun aloittaminen tai siirtyminen työelämään. Sen sijaan lapsiperheitä on muuttanut keskustasta pois, jolloin muuttoon on saattanut vaikuttaa sopivan asuinympäristön löytäminen lasten kasvatukselle. Vanhusten jäädessä yksin, etenkin eläkkeelle siirtymisvaiheessaan, he ovat muuttaneet keskustaan lähemmäksi päivittäis-, sosiaali- ja terveyspalveluja. Lisäksi on ilmennyt yksinäisten vanhusten muuttoa taajamasta maaseutumaiseen ympä-

ristöön (ks. myös Lindgren 1982:206-209, Syrjänen 1982:216, Naukkarinen 1983:37).

Lopuksi

Kuhmon sisäisessä muutossa on mielenkiintoisena piirteenä ilmennyt väestön liikkuvuuden kohdistaminen viime vuosina myös muihin perhetyypeihin kuin vain nuoriin yksinäisiin. Itse asiassa nuorten yksinäisten osuus on vähentynyt kunnan sisäisessä muutossa, lukuun ottamatta maaseudun sisäistä muuttoa. Taustalla onkin nähtävä maaseudun autioitumisprosessi. Kuhmon sisäisessä muuttoliikkeessä on ollut siten vallitsevana suuntauksena muutto maaseudulta taajamaan. Kun vuonna 1960 yli 80 % kuhmolaisista asui maaseudulla, niin vastaava osuus vuonna 1984 oli enää alle 50 %.

Menneinä vuosina nuoret yksinäiset muuttivat syrjäkyliltä keskuskylälle, sillä maatalouden rationalisoinnin myötä työvoiman tarve pieneni jatkuvasti (ks. Heinilä 1962:22-23). Muuttoliikkeen myötä maaseutuväestön ikä- ja sukupuolirakenne, varsinkin periferia-alueilla, vinoutui, sillä pääosa muuttaneista oli juuri parhaassa työ- ja perheenperustamisikässä olevia henkilöitä, etenkin naisia (esim. Naukkarinen 1981:165-171). Vinoutuneen väestörakenteen myötä on muutto maaseudulta taajamaan kohdistunut viime vuosina siten yhä useammin vanhoihin yksinäisiin. Huomattavat elämänmuutostilanteet, kuten leskeys ja yksin jääminen, voivat aiheuttaa muuttopäätöksen.

Asumiseen ja asuinympäristöön liittyvien syiden on todettu korostuvan lyhyen matkan muutoissa. Tämä on havaittavissa myös Kuhmon kohdalla. Muutto taajamasta maaseudulle on kaksinkertaistunut vuodesta 1982 vuoteen 1984. Samanaikaisesti maaseudulta taajamaan muutto on kuitenkin jatkunut lähes entisellä tasolla. Valtaosa maaseudulle suuntautuneesta muutosta on kohdistunut kaava-alueen ulkopuolelle taajaman välittömään läheisyyteen. Tämä ns. lievealueerakentaminen ilmentää tyyppillistä elintaso- ja asumismuuttoa, johon ei liity työpaikan vaihtoa

Lopuksi voidaan todeta, että mm. Hautamäki (1984:86-89) näkee maaseudun kehityksessä vielä mahdollisen "uuden nousun". Perusteluina hän esittää mm. ihmisten asenteissa tapahtuneita muutoksia. Nykyisin arvostetaan yhä enemmän elämän laadullisia tekijöitä, joiden suhteen maaseutu on paremmassa asemassa kuin kaupungit. Tällöin etenkin ympäristölliset tekijät ovat saaneet

uuden merkityksen (ks. Komiteanmietintö 1983:41). Koska keskittyminen näyttää yhä kuitenkin jatkuvan, olisikin tärkeää maaseudun väestömäärän tason säilyttämiseksi kehittää ja laajentaa asukkaiden toimeentulo-perustaa. Sen myötä voitaisiin välttää ainakin osittain pakkomuutosta (työpaikan saanti tms.) aiheutuva maaltapako ja laajemmin maaseudun autioituminen.

Kirjallisuusluettelo

- Abu-Lughod, J. & M.M. Foley (1966). The Consumer Votes by Moving. Wheaton, W.L.C., G. Milgram & M.E. Meyerson (ed.): *Urban Housing*. New York.
- Adams, J.S. (1969). Directional bias in intra-urban migration. (*Economic Geography* 45, 302-323.
- Adams, J.S. (1970). Residential structure in Mid-western cities. *Annals of the Association of American Geographers* Vol. 60:1, 37-62.
- Bourne, L.S. (1981). *The Geography of Housing*. London.
- Hautamäki, Lauri (1984). Maaseudun kehitys ja omatoimisuus. Tutkimus maaseudun kehitystekijöistä ja uuden kehittämissuunnan hahmottamisesta. *Sisäasiainministeriö, Aluepoliittinen osasto. Aluepoliittisia selvityksiä* 1:1984. Helsinki. 97 pp.
- Heinilä, Kalevi (1962). Yhteiskunnan kaupungistuminen. *Väestöntutkimuksen vuosikirja VII* 1961-1962, 19-33. Väestöpoliittinen tutkimuslaitos. Vammala. 182 pp.
- Huuhtanen, Pekka (1975). Muuttajan muutokuva ja sopeutuminen. *Työvoiministeriö, Suunnitteluosasto. Monistettuja tutkimuksia* n:o 11. Helsinki. 230 pp.
- Jumppanen, Seija (1980). Perhevaihe alueellisen käyttäytymisen selittäjänä. Siirilä, Seppo, Lauri Hautamäki, Sauli Rouhinen & Erkki Tervämäki (ed.): *Kylät ja kaupunginosat*, 259-265. *Tampereen yliopisto, Aluetiede, Tutkimuksia, Sarja A:2*. Tampere.
- Komiteanmietintö 1983:41. *Maaseudun kehittämistoimikunnan mietintö II*. Helsinki.
- Kultalahti, Olli (1972). Muuttaminen sosiaalisenä ilmiönä. *Acta Universitatis Tamperensis. Ser. A*, 46. Tampere.
- Lewis, G.J. (1982). *Human Migration*. London. 220 pp.
- Lindgren, Jarl (1982). Vanhukset ja maassamuutto. Koivukangas, Olavi, Kai Lindström & Raimo Narjus (ed.): *Muuttoliikesymposium 1980*, 206-210. *Siirtolaisuusinstituutti, Siirtolaisuus-tutkimuksia A 8*. Turku.
- Moore, E.G. (1969). The structure of intra-urban movements: an ecological model. *Urban Studies* 1969:17-33.
- Naukkarinen, Arvo (1981). Effects of communal migration in Finland on the spatial distribution of population and on dwelling house utilization. *Fennia* 159:1, 165-171. Helsinki.
- Naukkarinen, Arvo (1983). Pohjoissuomalaisesta muuttoliikkeestä eräiden yhteiskunnallisten ja alueellisten kehitysnäkymien valossa. Melkas, Jussi (ed.): *Pohjoissuomalaisesta ihmisestä*, 33-38. *Oulun yliopisto, Pohjois-Suomen tutkimuslaitos C 50*. Oulu.
- Nononen, Kari (1982). Muuttoliikkeestä ja kuntien maapolitiikasta erällä asuntomarkkina-alueilla. Malinen, Pentti, Jouni Aitto-oja, Pirkko Oilinki & Arvo Naukkarinen (ed.): *Aluesuunnittelupäivät 1982*, 103-105. *Suunnittelumaantieteen yhdistyksen julkaisuja 8*. Helsinki.
- Pickvance, C.G. (1974). Life cycle, housing tenure and residential mobility: a path analytical approach. *Urban Studies* 11, 171-188.
- Ridell, Seija (1985). Kuhmo kehittää taajamaa ja perukoita. *Suomen kunnat 1985: 16*, 6-9.
- Rossi, P.H. (1955). *Why Families Move*. Glencoe. Illinois.
- Short, J.R. (1978). Residential mobility in the private housing market of Bristol. *Institute of British Geographers Transactions* 1978, 533-547.
- Simmons, J. (1968). Changing residence in the city: a review of intra-urban mobility. *Geographical Review* 58, 621-651.
- Syrjäkari, Esko (1983). Muuton syyt ja seurausvaikutukset Oulun kaupunkiseudun sisäisessä muuttoliikkeessä. Lisensiaatintutkimus. Oulun yliopisto, Maantieteen laitos. Oulu.
- Syrjänen, Olavi (1982). Auerakenteen kehittämisen ja palvelujen saavutettavuus valtakunnantasolla. Koivukangas, Olavi, Kai Lindström & Raimo Narjus (ed.): *Muuttoliikesymposium 1980*, 215-219. *Siirtolaisuusinstituutti, Siirtolaisuustutkimuksia A 8*. Turku.
- Weinberg, D.H. (1979). The determinants of intra-urban household mobility. *Regional Science and Urban Economics*, 1979, 219-246.

The connection between the stages of life and internal migration in the municipality of Kuhmo, Finland

The article describes the connection between the stages of people's lives and internal migration within the bounds of the municipality of Kuhmo, Finland (for the location of Kuhmo, see Figure 1, Map C). The data on the migrations have been gathered from notifications of changes of address and census lists. The material relates to persons who have moved to a different locality permanently in the years 1959, 1963, 1969-70, 1978-82 and 1984. The migrants have been located through public records. The research findings have been checked with reference to the municipal center and outlying communities. In regard to the most recent years, the checking has been done on the basis of densely populated communities versus rural areas in view of the many-sided nature of the research material.

In the study of migratory movements within a municipality, the theoretical point of departure has often been some socio-psychological explanatory model. The point of view that has become the central one is that with advancing stages in family life and consequent changes in living requirements, mainly the need for more space, the migratory mechanism is set off. This mechanism is regarded as important in explaining the internal migration taking place in cities (e.g., Rossi 1955:178, Abu-Lughod & Foley 1966:185-186, Simmons 1968:636, Pickvance 1974: 173, Short 1978:545, Bourne 1981: 133-137, Lewis 1982:89-93). The progress in stages of life therefore has considerable regional significance. The theoretical approach here referred to is applied to Kuhmo notwithstanding the fact that it was not until the beginning of 1986 that Kuhmo received its city charter.

At the turn of the decades of the 1950s and 1960s and in the early 1960s, the population group most susceptible to migrating from outlying communities to the municipal center or otherwise from one

community to another consisted of persons under the age of 26 years. On the other hand, among the migrants moving from the municipal center to outlying communities, a conspicuous group, in addition to the one mentioned already, was composed of relatively young parents (age of the family head: 26-39 years) with children; this was the case also in the moving from one outlying community to another in the year 1963.

The situation prevailing at the turn of the next decade corresponded by and large to the previous research period. Young single persons continued to move from outlying areas to the municipal center, in addition to increasing numbers of elderly single persons. The proportion of young people stood out likewise in other migratory movements. Moreover, the proportion of relatively young parents with children was quite noticeable in the migratory movement from the municipal center to outlying areas as well as from one such area to another.

In the 1978-82 period, young single persons were the most likely to be represented in all the internal migratory streams. However, the mobility of the population became apparent most frequently also in other types of families. In the movements from the main population center to rural areas and from one such area to another, the group made up of young families with children continued to be prominently represented. Noteworthy is the increase in the proportion of elderly single persons in the movement from the urban center to the countryside.

In 1984, the group composed of single persons was the most inclined to move from countryside to the urban center. At that time, specifically the age group from 40 to 64 and that over 64 years increased their proportionate share of the statistical figures as compared with the preceding period investigated. On the other hand, the proportion of young single persons decreased to a fundamental extent. Noteworthy is the rise in the proportion of

young families with children moving from the urban center to the countryside up to the same level as that of young single persons. In the internal migration from one rural area to another, single persons and relatively young families with children have been most prominently represented.

On the whole, connections can thus be noted between the development of the internal migration inside the municipal boundaries of Kuhmo and the development of stages of life. Young single persons have moved to the urban center possibly for the reason of furthering their education or of finding employment. On the other hand, families with children have moved to the countryside with the thought, possibly, of providing the children with more attractive surroundings in which to grow up. When elderly people have been left alone, especially at the stage of retiring, they have moved to the municipal center to be closer to everyday facilities and social and health services. Besides, the movement of elderly persons living alone from urban center to the countryside has been a concurrent observed phenomenon (see also Lindgren 1982:206-209, Syrjänen 1982:216, Naukkarinen 1983: 37).

The trends in the internal migration taking place in Kuhmo are to be explained essentially by the prevalent tendency of the

population to abandon the rural areas in favor of urban life. Whereas in 1960, over 80 % of the inhabitants of Kuhmo lived in the countryside, the corresponding figure reported for the year 1984 was under 50 %. In the recent past, young single persons tended to move, along with the mechanization of agriculture, from countryside to urban center. The population structure was twisted out of shape; hence in recent years, pulling up stakes has ever more frequently involved elderly single persons. Reasons related to housing and life surroundings have generally been observed to explain in large part acts of moving short distances. In Kuhmo, moving from the urban center to the countryside doubled in volume from 1982 to 1984. The consequence has been lively construction activity on the municipal outskirts, reflecting typical changes in housing and living standards. Finally, a line of development in rural life seen as a possibility has been couched in the expression "a new rising up" (Hautamäki 1984:86-89). This phenomenon has been explained as being due to, among other things, changes in people's attitudes, with resulting appreciation in increasing measure of the factors enhancing the quality of living.

The Future of Migration Conference of National Experts

held on May 13, 14 and 15, 1986, in Paris
organized by the OECD

The opening, participants and agenda of the Conference

The Conference was opened by Jean-Claude Paye, Secretary General of the OECD. Invited to serve as Chairman was Pierre Laroque, of France. Professor Normin Abadan-Unat, of Turkey, was invited to act as General Reporter and Professor Reginald Appleyard, of Australia, as his deputy.

Represented at the Conference were the member countries of the OECD with the exception of Ireland. Although the Conference had been organized on the expert level, certain of the delegations (among them, Sweden's) also included delegates on the ministerial level. In addition, the Conference was attended by observers from Yugoslavia and a number of international organizations (ILO, the Council of Europe, ICM, EEC, TUAC, BIAC).

The Conference was divided into four sessions, which were assigned the following themes: 1) Experience gained from countries on the receiving and the sending ends of migration. 2) The economic and demographic connections between the streams of migrants affecting the OECD countries. 3) The future status of immigrants in industrial countries, taking into account high rates of unemployment, slow economic growth and rapid structural change. 4) Problems and future

prospects relating to emigration of the countries of southern Europe. The themes were dealt with on the basis of background reports prepared by researchers invited as consultants; these reports in turn were based in part on national reports requested from the member countries.

The Conference had not set as its aim producing any jointly accepted final document (recommendation, resolution or declaration). The task of those invited to act as official Reporters was, however, to draw up - on their own, personal responsibility - a summary, including conclusions, of the discussion held.

Observations on the discussion and points of view presented in the background documents

The most significant difference in attitudes toward migration was to be observed between European and non-European receiving countries. Whereas the industrial countries of Europe have taken vigorous measures to restrict immigration, basing their policy on economic problems and unemployment, Canada and Australia in particular emphasized that immigration continues to be highly important to their economic and demographic development. Professor Glenn Withers, of Australia, even reached the conclusion in his

presentation that immigration does not increase the unemployment rate and that the measures taken in Australia in the early 1970s to restrict immigration actually led to a worsening of the recession of those days.

Even though, therefore, the afore-mentioned difference between the European and non-European receiving countries with regard to their immigration policies is clear-cut, the traditional division into "immigration for settlement" and "immigration for labor" has to a large extent lost its significance. Immigrant workers have settled down for good and in the end brought over other members of their families to European industrial countries, which at first regarded themselves as countries only temporarily utilizing foreign labor. The integration of the immigrants into the social order of the receiving country, a self-evident process in the countries admitting immigrants for permanent settlement, has thus had to be accepted as part of the immigration policy of the receiving countries and as a matter requiring appropriate measures. On the other hand, non-European countries have also experienced immigration in the form of temporarily utilized labor. Further, the division into receiving and sending countries is no longer a clear-cut one, either. The countries of southern Europe, which have traditionally experienced emigration on a major scale, are nowadays also on the receiving end of the migratory flow. For they have of late been witnessing an influx of migrants from, for instance, northern Africa. To some extent, this has been a consequence precisely of the restrictive immigration measures taken by the industrial nations. The OECD countries have thereby drawn closer together in the area of immigration policy, as expressed in English by the term "convergence."

In spite of the fact that the industrial nations of Europe (the Federal Republic of Germany, France, Belgium) have for several years been restricting immigration, it was observed that the employment situation has

not necessarily thereby improved and that, on the other hand, there continues to be a demand in the labor market for workers to do poorly paid jobs held in low social esteem. Alien workers do not, in other words, necessarily compete for the same jobs with the native labor force. After the regulations governing immigration have been stiffened, illegal immigration has to a large extent satisfied the demand for menial labor.

Although there might still exist a certain demand for alien workers, the industrial nations continued to have their reservations about amending their immigration policy. The Germans, in particular, took the view that in any case the demand for unskilled labor would diminish decisively with the adoption of new technology. The restriction of immigration by admitting only family members and refugees is a prerequisite to a country's being able to do more toward the integration of the immigrants already settled there. In this connection, it was also pointed out that the entry of Greece, Portugal and Spain into the EEC fold would gradually bring the citizens of those countries into Common Market's sphere of freely mobile manpower.

The industrial countries of Europe have undeniably benefited from the influx of alien labor. On the other hand, the circumstance that enterprises could easily draw on such a labor supply had negative effects too. It has been noted that enterprises have neglected to invest in the development of productive techniques, the utilization of new technology and in general the improvement of productivity for the precise reason that alien workers have been available at relatively low cost.

In a report on the significance of immigration from the standpoint of the sending countries, Professor Heiko Körner, of Germany, observed that in the long run the outward migratory flow has had solely a detrimental effect on the economic development of those countries. Nor has the repatriation of emigrants had any stimulating effect on their economies. On the contrary, return

migration is nowadays something of a threat because, promoted by the receiving countries, it leads to growing unemployment in the old homelands. The report dealt exclusively with southern European countries.

The representatives of these countries did not accept altogether without reservations the view of the wholly negative effects of emigration, although the benefits from, for example, the sums of money sent back home by the emigrants have proved to be less than anticipated, as has also the creation of entrepreneurial activity through repatriations.

In the report on Finland, the experience from emigration was examined and the observation was made that the large-scale wave of emigration at the turn of the 1960s and 1970s was both a consequence of the great change in the structure of production and also a factor contributing to quicken the rate of structural change. Other branches of economic activity could not absorb the elements of the population released from the initial stages of production, with the result that part of the country's internal migratory movement was discharged as emigration to neighboring Sweden. Further, the report pointed up the favorable aspects of repatriation, which is not, it was stated, experienced in Finland as a threat.

As for the theme itself of the Conference, "the future of migration," the continuation of the phenomenon of migration was not questioned in any quarter. Migratory movements have always been part of the history of mankind. The directions of the migratory streams have changed in the course of time and continue to change in response to the influence of economic and demographic factors. Europe used to be a significant point of departure for overseas migrations. Nowadays, Canada and Australia, for example, no longer depend very much on Europe as a potential source of manpower. With the tightening of restrictive controls on immigration by the industrial nations of Europe, the migratory tide from southern Europe has turned to the project labor sites established

by oil-producing states. As enterprises have become multinational, trained personnel has been shifted from one country to another to serve subsidiaries of parent companies - and the other way around. These are just illustrative examples.

The migratory pressures on developing countries are bound to persist. In the industrial countries, the populations are aging and the growth of the portion of working age is slowing down or ceasing and reversing itself. Signs of this can be seen also in certain of the southern European countries where the migratory flow has been outward, whereas in the developing countries the population growth continues to be strong. Among the OECD countries, Turkey was noted in the light of population trends, to be potentially the biggest future source of migratory manpower.

Inasmuch as people will continue in any case to migrate, the negative effects of migration, from the standpoint of both the sending countries and the emigrants themselves, ought to be minimized. Although there was unanimity as regards the fact that this should be done, no really new models for the solution of the problem could be presented. Prof. Körner summarized his analysis dealing with the sending countries by observing that "the best migration policy is development policy." He cited as the reason that migration policy cannot influence the causes as such but must rest content with guiding to some extent the migratory streams. As for illegal immigration, it was stated that it cannot be prevented simply by intensifying the control of immigration but that an influence should be brought to bear on the causes of the phenomenon. Cooperation between states bi- and multilaterally should be promoted toward improving conditions in sending countries, the developing countries in particular, and toward eliminating the causes of migration with detrimental consequences to both individuals and communities.

The theme "capital should move instead of labor" has been reiterated countless times

in the past 10-15 years at international conferences dealing with migration. Against this background, the American researchers Weintraub and Stolp reached a paradoxical conclusion in their examination of the effects on migration of economic intercourse between nations. These researchers observed in their report that precisely the sending countries are the ones that have been most inclined to impose restrictions on the movement of capital in the form of direct foreign investments. The net flow of capital has actually moved from developing countries on the sending end of migration to receiving countries at the other end.

Finland and international migrations

In past years, Finland has in many connections been referred to as "the world's wealthiest country delivering emigrants abroad." It also appears as if, when countries are classified according to their being on the receiving or sending end of migratory movements, international assemblages tend to fall into a certain state of hesitancy in considering how to deal with Finland. In corridor discussions, the question is often raised as to whether Finland should be classified as a sending or a receiving country. Also an Italian radio correspondent covering

the Conference expressed interest in this question during an interview with the present writer.

As one example of the problems involving Finland, the following merits mention: In her analysis of the regulations governing migration and the immigration policies in effect in the OECD countries, the French researcher Catherine Withol de Wenden placed France, the Federal Republic of Germany, Belgium and Finland in the same category on the basis of the fact that these nations have controls on immigration and at the same time encourage voluntary repatriation!

An interesting characterization of Finland's position as regards migration was presented in a report submitted by the Italian researchers Golini and Bonifazi examining the effect of demographic developments on migration. In dealing with the migratory pressure generated by the total population increase of the traditionally sending countries in the OECD sphere, these researchers point out that Turkey's share of this increase amounts to between 80 and 85 per cent, whereas "Finland, on the other hand, will contribute next to nothing. It has a rate of 0.1 to 0.2 per cent and, looking at the trends of the last few years, could be considered as a receiving country."

Siirtolaiskirjeet

siirtolaistutkimuksen lähteinä

Siirtolaiskirjeellä tarkoitetaan yleensä siirtolaisen kotimaahansa lähettämää yksityistä kirjettä. Myös siirtolaiskirjeitä hyödyntäneet tutkijat ovat käyttäneet tämän määritelmän piiriin kuuluvia kirjeitä. Paljon vähemmälle huomiolle ovat jääneet ne, myös siirtolaiskirjeiksi luettavat kirjeet, jotka on lähetetty kotimaasta siirtolaisille ja joita siirtolaiset ovat kirjoittaneet toisilleen joko samassa maassa tai eri maiden välillä. Siirtolaiskirjeen voisi määrittellä tämän perusteella laajasti siirtolaisen ja jonkun toisen henkilön väliseksi yksityiseksi kirjeeksi.

Kirjeitä käytetään tavallisimmin siirtolaistuutkimuksessa silloin, kun halutaan päästä lähelle yksityistä siirtolaisuuden kokijaa, yhtä ihmistä. Tähän kirjeet tarjoavat mahdollisuuden sen vuoksi, että ne syntyvät kirjoittajien yksilöllisten taipumusten ja halujen mukaan. Kirjoittamisen motiivit ovat hyvin monenlaisia ja voi sanoa myös monen tasoisia. Toisaalta on muistettava, että kirjeiden kirjoittajat ovat hyvin valikoitunut siirtolaisryhmä, sillä läheskään kaikki eivät ole kirjeitä kirjoittaneet. Tähän on voinut olla useita syitä, esim. ei ole osattu kirjoittaa tai ei ole ollut ketään kenelle kirjoittaa. Siirtolaisten ja heidän kirjekumppaniensa kontaktimahdollisuuksien lisääntyessä ja monipuolistuessa on yhteydenpito hoidettu yhä enemmän myös muilla tavoin kuin kirjeitse. Samoin erityyppiset ja -aikaiset siirtolaisilmiöt ovat aiheuttaneet erilaisia kirjeenvaihtoa.

Edellä mainittujen kirjeen syntyyn ja sisältöön yleisesti vaikuttaneiden syiden

lisäksi on tutkijan tärkeää selvittää vielä sekin, millä tavalla jokin kirje tai kirjekokoelma on sattunut säilymään, niin että se osuu tutkijan ulottuville. Tämä on tarpeellista sen vuoksi, että voitaisiin ratkaista tältäkin osin kirjeiden edustavuuden ongelma, mikä on tutkimuksen kannalta erityisen vaikeaa aina silloin, kun on kyse henkilökohtaisista lähteistä. Jos on monta kirjeiden syntymisen tarinaa, niin on myös monta kirjeiden säilymisen tarinaa.

Siirtolaiskirjeitä on käytetty tutkimusten lähdemateriaalina lähes yksinomaan kauksiirtolaisuuden selvittämisessä 1800-luvun alkupuolelta ensimmäiseen maailmansotaan. Tänä aikana on kirjeiden merkitys ollut yleensäkin suurimmillaan.

Siirtolaiskirjeen käytön tutkimuksessa määrää luonnollisesti se, mitä siirtolaisuuden osa-aluetta halutaan tutkia. Kirjeet antavat hyvin monenlaisia mahdollisuuksia, mutta yksinään ne eivät riitä lähdemateriaaliksi, sillä kirjeiden välittämiä tietoja on löydettävissä myös muista lähteistä. Saksan liittotasavallassa käynnissä olevan siirtolaiskirjeiden keräämis-, julkaisemis- ja tutkimusprojektin tutkijan HELBLICHIN (1986) mukaan voidaan siirtolaiskirjeiden tiedot jakaa asiapitoisiin ja subjektiivisiin tietoihin. Näistä erityisesti asiapitoiset ovat sellaisia, joihin on löydettävissä muitakin lähteitä ja jotka usein ovat käyttökelpoisempia kuin kirjeet. Sen sijaan ihmisten subjektiivisten kokemusten tarkastelussa voivat kirjeet olla keskeinen lähderyhmä. Toisen mahdollisuuden jaotella kirjeet on esitellyt tanskalainen

STILLING. Artikkelissaan yksityiskirjeen merkityksestä muuttoliikehistoriassa (1985) hän jakaa kirjeet niiden funktion mukaan kolmeen päätyyppiin: propaganda-, raha- ja kontaktikirjeisiin. Jo näiden kahden jaottelun perusteella on mahdollista pyrkiä kirjeiden systematisointiin ja käyttää näin muodostuvia ryhmiä tutkimuksen apuvälineinä.

Mitä kysymyksiä siirtolaiskirjeille voidaan sitten asettaa? Lähdeproblematiikan kannalta on ehkä kaikkein yksinkertaisinta kirjeiden käyttö silloin, kun selvitetään jonkun yksittäisen ihmisen elämäntarinaa ja tietyt kirjeet voidaan kiistatta osoittaa joko hänen kirjoittamikseen tai vastaanottamikseen. Merkittävimmin siirtolaiskirjeet ovat auttaneet siirtolaisten adaptaation tutkijoita. Jo klassikon aseman saavuttaneessa THOMASIN ja ZNANIECKIN (1918-19) tutkimuksessa puolalaisista talonpojista Puolassa ja Amerikassa pystyttiin kirjeitä analysoimalla jäljittämään näiden ihmisten elämänjuoksua. Vaikka näillä tutkijoilla ei adaptaation tutkiminen ollutkaan yksinomaisten kiinnostuksen kohteena, niin laaja-alaisuudessaan tutkimustulokset antavat mahdollisuuksia arvioida myös tätä puolta. Painokkaimmin siirtolaiskirjeitä adaptaation tutkimuksessa on käyttänyt englantilainen tutkija ERICKSON teoksessaan "Invisible Immigrants. The Adaptation of English and Scottish Immigrants in 19th Century America" vuodelta 1972. Erickson on tällä tutkimuksellaan antanut monella tavalla mallin myöhemmille kirjeiden käyttäjille ja adaptaatiosta kiinnostuneille. Tällä hetkellä käynnissä olevista tämän alueen tutkimushankkeista voi mainita Saksan liittotasavallassa tehtävä, jo aikaisemmin mainittu siirtolaiskirjeprojekti.

Kirjeillä on ollut syntyäkseen tiettyjä vaikutuksia sekä siirtolaiseen että kirjeenvaihtokumppaniin. Ensinnäkin yleisellä tasolla kirjeet ovat olleet tietojen siirtäjiä, jolloin erityisesti kotimaahan jääneiden maailmanpiiri on avartunut kirjeiden kautta. Tämä avartuminen on koskettanut erityisesti sitä kansanosaa, joka on ollut siirtolaisuuden vallitessa suhteellisen staattisessa

tilassa, ja tällaista ryhmää tutkittaessa ovat kirjeet yksi pieni osa ryhmän saamien vaikutteiden virran tarkastelussa. Siirtolaistutkijat ovat yleensä kiinnittäneet huomiota kirjeiden välittämän vaikutuksen osalta siihen, miten paljon niillä on ollut merkitystä kotimaahan jääneiden päätökseen ryhtyä myös siirtolaisiksi. STILLINGIN mukaan joidenkin samantapaisten alueiden siirtolaisuuden erojen selittäjinä voidaan pitää siirtolaiskirjeiden vaikutusta. KERO mm. on todennut, että suomalaisen siirtolaisuuden alkuvaiheessa tietoyhteyksien ollessa heikot Amerikan ja Suomen välillä oli kirjeillä suoranaista merkitystä lähtöpäätöksen tekemiseen. Hyvin vaikea tutkimuskohde olisi kartoittaa kirjeiden merkitystä kielteisen ratkaisun syntymiseen. Epäsuorasti voi päätellä ainakin sen, että joissakin tilanteissa synkin välein siirtolaiselämää kuvanneet kirjeet ovat hillinneet lähtöä tai sitten siirtäneet lähtöajankoh-
taa.

Ihmiset kertovat usein kirjeissään sellaisia asioita, joita ei ole tarkoitettu julkisuuteen, eli henkilökohtaisimmista ja arimmista asioistaan. Tämän vuoksi on mahdollista saada siirtolaiskirjeistä tietoja siirtolaisten muuten vaikeasti tavoitettavista mielipiteistä, jolloin kirjeitä voidaan tarkastella ihmisten välisen suullisen kanssakäymisen kirjallisena, mutta ei julkisena jatkeena. Yhtenä kiinnostavana tutkimuskohteena tässä yhteydessä voi mainita siirtolaisten käsitykset muista kansallisuksista.

Edellä hahmotelluissa tutkimusongelmissa voivat kirjeet muodostaa ensisijaisen lähde-ryhmän haettaessa sopivia lähestymistapoja ongelmiin. Lisäksi siirtolaisuuden tutkijat ovat käyttäneet siirtolaiskirjeitä tuomaan "lihaa luitten ympärille" eli valaisemaan ja elävöittämään toisinaan hieman kuivakkaan tuntuista sosiaali- ja taloushistoriallisia tutkimustuloksia.

"Rakkaat vanhempani! Lähestyn Teitä tällä kirjeellä..." / "Dyra föräldrar och syskon! Jag skall nu sända Eder några rader..."

Vuosisadan vaihteen siirtolaisten kirjeet al-

koivat yleensä kohteliaan muodollisesti, vaikka ne olikin tarkoitettu tavallisesti vain lähimpien omaisten luettavaksi. Kirjeiden lopussa hyvästeltiin omaiset edelleen kohteliaan ja usein uskonnollisväritteisin sanakäntein. Kun siirtolaiskirjeitä julkaistaan kokoelmina joko tutkijoiden tai yleiseen käyttöön, niin myös näiden muodollisten seikkojen suhteen on noudatettava suurta tarkkaavaisuutta, koska kirjeet rakentuvat juuri pienten yksilöllisten yksityiskohdientien varaan. Kirjeitä ei saisi millään tavoin muuttaa eikä niiden luettavuutta helpottaa. Aineiston hajanaisuus on yksi ongelma mietittäessä julkaistavan kokoelman valintakriteereitä. Myös kirjeiden edustavuuteen tulisi kiinnittää riittävästi huomiota.

Amerikansuomalaisten lähettämiä kirjeitä on tullut Suomeen ainakin jo 1830-luvulla. 1800-luvulla tulleita kirjeitä on kuitenkin säilynyt ja tavoitettu varsin vähän. (Vanhin Siirtolaisuusinstituutin kokoelmissa oleva kirje on vuodelta 1880). Suomen Virallisen

Tilaston mukaan postiosoituksia, jotka sisälsivät pelkästään rahalähetyksiä, on tullut USA:sta Suomeen vuosisadan vaihteen suu-ri- na siirtolaisvuosina seuraavasti:

vuosi	lukumäärä
1897	727
1898	—
1899	1 456
1900	2 082
1901	2 742
1902	3 936
1903	5 475
1904	5 386
1905	6 527
1906	7 739
1907	9 411
1908	8 141
1909	9 374

yhteensä 13 vuoden kuluessa noin 63 000 rahakirjettä.

Voidaan olettaa, että tavallisia kirjeitä, jotka eivät näy tilastoissa, on saapunut moninkertainen määrä, koska, kuten eräs siirtolainen kirjoittaa: "Kiitos eilen tulleesta kirjeestä. Vastaan vasta tänään, sillä olen jo aikaisemmin tällä viikolla lähettänyt kaksi kirjettä". Näitä kymmeniä, ehkäpä satoihin tuhansiin nousevia siirtolaiskirjeitä on koottu erilaisiin arkistoihin Suomessa noin 40 000. Loput ovat joko omaisten yksityisissä kokoelmissa tai kokonaan hävinneet.

Turun yliopiston historian laitoksella käynnistyi vuonna 1963 ns. kaukosiirtolaisuuden tutkimusprojekti, jonka yhteydessä kerättiin Satakunnassa ja Varsinais-Suomessa yhteensä 11 000 kirjettä. Jo tätä ennen 1950 – 60-lukujen vaihteessa oli Helsingin yliopiston Etelä-Pohjalainen osakunta kerännyt Etelä-Pohjanmaalta hieman yli 20 000 kirjettä. Siirtolaisuusinstituutin arkistossa on lähinnä yksityisten lahjoitusten kautta saatuja kirjeitä tällä hetkellä arviolta 8 000 kpl.

Näitten kirjeitten sekä erilaisten muitten lähteiden perusteella ovat Turun yliopiston historian laitoksen siirtolaistutkijat keränneet ja julkaisseet siirtolaiskirjeitten kokoelman:

Maitten ja merten takaa
Vuosisata suomalaisia siirtolaiskirjeitä
Toim. Eero Kuparinen
Turun Historiallinen Arkisto 40
Tammisaari 1985, 261 s.

Pohjois-Amerikan lisäksi teoksessa on kirjeitä myös Etelä-Amerikasta, Australiasta, Etelä-Afrikasta sekä Venäjältä ja Neuvostoliitosta. Ajallisesti teos kattaa siirtolaisuuden vaiheet 1850-luvulta (vanhin kirje on vuodelta 1859) aina 1980-luvulle asti. Jokaisen luvun lopussa on lyhyt katsaus kulloistakin aluetta koskevan siirtolaisuuden pääpiirteisiin. Itse kirjeillä pyritään kuvaamaan suomalaisen siirtolaisuuden historiaa "tavallisen" siirtolaisen näkökulmasta. Johdantojen ja päätelmien tekeminen on jätetty lukijan itsensä varaan.

Samaan aikaan tämän julkaisun kanssa ilmestyi toinen suomalaisten siirtolaiskirjeitten kokoelma

Emigrantbrevens berättar
En bok om emigrationen från Munsala
av studiecirkeln Gnistan
Red. Carita Nyström
Vasa 1985, 218 s.

Tässä kokoelmassa on osittain yli 100 vuotta vanhojen kirjeitten avulla kerrottu tuoreesti ja yksityiskohtaisesti matkakokemuksista ja elämästä Amerikassa, Australiassa ja Afrikassa.

Tavallisesti siirtolaiskirjeissä vähätellään vaikeuksia, jotka siirtolaista ovat kohdanneet uudessa maassa ja uusissa elämäntilanteissa. Sen sijaan kaikenlaiselle menestymiselle annetaan runsaasti tilaa. Tästä yleisestä kaavasta poikkeaa ruotsalainen Otto Rob. Landeliuksen toimittama kirjekoelma "*Amerikabreven*" (Halmstad 1959). Kokoelma sisältää veljesten Carl Johan ja Fredrik Bergmanin kirjeet sisarilleen. Kirjeissä veljekset kertovat elävästi saapumisestaan Amerikkaan, alkuaikojen vaikeuksistaan ja pyytävät useampaan kertaan lähettämään rahaa - mikä sekkin on harvinaista. Tavallisestihan rahakirjeet ovat kulkeneet Amerikasta kotimaahan päin. Kokoelma on epätavallinen myös siksi, että harvoin on saman lähettäjän kirjeitä säilynyt näin suurena ja täydellisenä kokonaisuutena.

Eräs vanhimpia pohjoismaissa julkaistuja kirjekoelmia on norjalaisen Blegenin (1955) julkaisema kokoelma. Myös tanskalaiset ovat julkaisseet kirjeitä ja siellä on tehty niistä myös yliopistollisia tutkielmia. Vuonna 1981 ilmestyi "*Brev fra Amerika. Danske utvandrerebreve 1874 - 1922*" (Gyllendal 1981), jonka toimistuskuntaan kuului viisi Kööpenhaminan yliopiston historian opiskelijaa tri Erik Helmer Pedersenin johdolla. Kokoelmassa referoidaan 332 kirjettä ja luodaan niiden kautta katsaus yhdeksän tanskalaisen siirtolaisen elämään ja kokemuksiin. Kaksi toimituskunnan jäsentä Anne Lisbeth Olsen ja Niels Peter Stilling ovat jatkaneet työtä ja julkaisseet vuonna 1985 kirjan "*Et nytt liv. Den danske utvandring til Amerika i billeder og breve*". Teoksessa kuvataan tanskalaista siirtolai-

suutta ajalla 1842 - 1946 noin 2000:sta siirtolaiskirjeestä otettujen sitaattien ja valokuvien avulla. Julkaisu antaa monipuolisen ja mielenkiintoisen kuvan Tanskan Amerikan-siirtolaisuudesta alkaen matkasta valtameren yli aina toisen sukupolven kokemuksiin saakka.

Kirjeitä ovat käyttäneet lähdemateriaalina

myös muut kuin siirtolaistutkijat, mm. kirjailijat. Näin on menetelty esim. ruotsalainen Wilhelm Moberg, joka ryhtyessään kirjoittamaan romaaniaan "Maastamuuttajat" luki läpi satoja kirjeitä. Myös viime vuosina jatkuvasti lisääntynyt sukututkimus on löytänyt kirjeet ja pyrkii hyödyntämään niistä saatavat yksilökokemukset sukuhistorioita laadittaessa.

KIRJALLISUUSESITTELYJÄ

Women Who Dared. The History of Finnish American Women. Immigration History Research Center, 1986. 164 p. Eds. Carl Ross and K. Marianne Wargelin Brown.

Amerikansuomalainen siirtolainen oli järeä mainari, tukkikämppien kulkija, järjestöaktiivi ja ennen kaikkea ahkera työmies. Näin väitetään siirtolaista kuvatun - miehenä, joka uskalsi. Sen toisen puolen, naisten uskalluksen, ovat nostaneet esille viime keväänä ilmestyneen *Women Who Dared*-kirjan tekijät. Siirtolaihistoria on suhteellisen kauan saanut odotella yksittäisiä artikkeleita laajempaa esitystä siirtolaisnaisista, vaikka naisten puuttuminen tutkimuksesta onkin huomattu.

Women Who Dared pyrkii omalta osaltaan tuomaan naisia parasvaloihin. Kirja sisältää 11 erillistä artikkelia, jotka on jaettu kahdeksi kokonaisuudeksi. Ensimmäinen osa pitää sisällään lyhyen johdatuksen naisten aseman kehitykseen Suomessa, yleiskatsauksen amerikansuomalaisten naisten vaiheisiin ja muutamia artikkeleita suomalaissyntyisten naisten työstä ja toimeentulosta Yhdysvalloissa. Toinen osa tarjoaa merkittävien naisvaikuttajien elämäkertoja Minna Canthista Maggie Waltziin. Teoksen nimikin on lainattu Minna Canthilta. Hän sanoi eräässä kirjeessään uskovansa, että suomalaisten naisten siirtolaisuus oli osoitus naisten kasvavasta riippumattomuudesta ja askel vapautumisen tiellä. Canthiin käsitys on vastakkainen sille monien historioitsijoiden näkemykselle, että naiset vain seu-

rasivat miehiä uuteen maailmaan ja siksi miesten siirtolaisuuden tutkiminen itse asiassa jo kertoo kaiken merkittävän koko ilmiöstä.

Teoksen toimittajat, Carl Ross ja K. Marianne Wargelin Brown sekä muut kirjoittajat Marsha Penti, Hilja Karvonen ja Carol Hepokoski haluavat korostaa naisten erityislaatua ja sitä, että erityisyys ei paljastu ilman naisten muuton ja siirtolaiskokemusten monipuolista tutkimusta. Lisäksi he painottavat kolmea tärkeää näkökulmaa, jotka teoksessa on otettu esiin. Ensinnäkin nyt halutaan osoittaa, että amerikansuomalaisten naisten historia on muutakin kuin miesten historian toistoa, se avaa laajemman perspektiivin myös amerikansuomalaisten instituutioiden historiaan ja sosiaalihistoriaan. Toiseksi Suomen naisten historian esittely antaa lisää informaatiota Amerikan naisten vaiheiden tutkimukselle esimerkiksi osoittamalla, että kaikki amerikkalaiset eivät jakaneet samanlaisia käsityksiä sukupuolten rooleista. Siirtolaisten näkemykset kun ovat jääneet anglo-amerikkalaisuuteen keskittyneessä tutkimuksessa usein huomiotta. Kolmanneksi siirtolaisnaisten vaiheiden selvitys liittyy myös suomalaisten naisten historiaan. Vuosisadan vaihteen historiaa on kirjoitettava ottaen huomioon, että 100 000 naista muutti maasta tuona ajanjaksona.

Women Who Dared-teoksen monitasoinen lähestymistapa selittyy osittain sillä, että se on syntynyt kiinteässä yhteydessä Reunion of Sisters-projektiin. Osa artikkeleista on alunperin esitetty projektin ensimmäisessä

kongressissa Kuopion yliopistossa kesällä 1985. Reunion of Sisters-hanke on yhdysvaltalaisen ja suomalaisten naisten yhteinen yritys, jonka tarkoituksena on tuottaa vertailevaa tutkimusta ja vaihtaa informaatiota kongressien, näyttelyiden ja julkaisujen avulla. Kesällä 1986 järjestettiin projektin toinen kongressi Minneapoliksessa, Minnesotassa. Women Who Dared-antologian vahva puoli on sen paneutuneisuus aiheeseensa. Kaikki kirjoittajat ovat tunteneet asian omakseen, heillä kaikilla on itsellään suomalainen siirtolaistausta. Teos on omistettu kaikkien amerikansuomalaisten esiäideille ja toimittajien omille siirtolaisisoäideille. Samaa intiimiä suhdetta tutkimuksen kohteisiin kuvastavat sellaiset teoksen otsikot kuin The Legacy of Mummu's Granddaughters ja Three Founding Mothers of Finnish America. Tässä näkökulmassa piilee myös vaaransa. Kohteet voivat näyttää joskus liiankin tutuilta ja heidän elämänsä voi saada ylenmääräistä hohdetta. Kirjoittajat ovat kuitenkin kyenneet ohittamaan nämä salakarit vähäisin vaurioin.

Kirjan kiinnostavaa antia edustavat artikkelit suomalaisista naisista kotitaloustyöntekijöinä. Selvästi käy ilmi palvelijattarina työskennelleiden naisten vahva panos amerikansuomalaisissa yhteisöissä, niiden kulttuuririennossa ja sosiaalisessa toiminnassa. Näillä naisilla oli mahdollisuuksia jopa taloudellisesti tukea haalien rakentamista ja ylläpitoa. Samalla nousee esiin naisten rooli välittäjänä suomalaisuuden ja amerikkalaisuuden välillä. Siirtolaisuudessa on aina kysymys kahden kulttuurin ja erilaisten traditioiden yhteentörmäyksestä. Siirtolaisnaiset tutustuivat työnsä kautta amerikkalaiseen elämänmuotoon sisältäpäin ja integroituivat amerikkalaisuuteen nopeammin kuin monet miehet. Kun suurin osa heistä kuitenkin avioitui suomalaisten kanssa, he toivat amerikansuomalaisiin perheisiin oman kokemuksensa amerikkalaisesta elämäntyylistä ja arvoista.

Teoksen vaikuttajanaisten elämänvaiheita ja toimintaa kartoittavissa artikkeleissa käydään läpi lähes kaikki amerikansuomalais-

ten yhteiset pyrkinnöt uskonnollisista yhteisöistä ja Kalevalan naisista työväenliikkeen. Kokoelma osoittaa naisten aktiiviteetin riittäneen moneen menoon palkkatyön ja perheen lisäksi.

Teoksen lähdepohtajan muodostavat pääosin perinteiset siirtolaishistorialliset dokumentit. Lisäksi on käytetty runsaasti Oral History-tyyppistä materiaalia: kansanperinnettä ja haastatteluja. Niiden kautta aukeaa vivahteikkaampi kuva siirtolaisyhteisöistä, joskin kysymys tulkinnan tavoista ja tuloksista on problemaattisempi kuin traditio-naalisten lähteiden suhteen.

Marianne Wargelin Brown on tiivistänyt oman artikkelinsa lopuksi jotakin hyvin olennaista koko teoksen tavoitteista. Hän painottaa amerikansuomalaisten naisten historian olevan tärkeää tämän päivän suomalaista alkuperää oleville naisille. Tämä historia luo kontekstin, johon yksityinen ihminen voi sijoittaa oman historiansa - se kertoo paitsi keitä he ovat, myös sen mistä he ovat tulleet. Women Who Dared vastaa myös omalla tavallaan usein heitettyyn kysymykseen, miksi nyt pitää tutkia vain naisia. Eikö se ole vielä yksipuolisempaa kuin paljon kritisoitu "vanha" historia? Vastaus kuuluu: kaikkien yhteinen historia on tavoite, mutta ensin täytyy olla jotain jota yhdistää - nyt amerikansuomalaisista naisista on paljon lisää tietoa yksien kansien välissä, paljon yhdistettävää kertomukseen koko suomalaisesta Amerikasta.

Vuokko Aromaa

*Taisto Hujanen: KULTAMAA JA KOTI-
MAA. Tutkimus Ruotsin ensimmäisen
polven suomalaissiirtolaisten SUOMI JA
RUOTSI -kuvasta. Tampereen yliopiston
tiedotusopin laitos, Tampereen yliopisto
1986. (Acta Universitatis Tamperensis ser
A vol 205).*

T. Hujasen väitöskirjaa suomalaisten ruotsinsiirtolaisten SUOMI JA RUOTSI -kuvasta voidaan pitää uutena siirtolaisuustutkimuksen aluevaltauksena. Koska tutkimus kattaa monta eri tutkimustraditiota ja tieteenalaa, on sillä annettavaa myös laajemminkin. Tutkimuksen taustalla on kysymyksiä mm. kahden kulttuuripiirin kohtaamisesta, siirtolaisidentiteetin luonteesta ja yleisesti ihmisen tietoisuuden rakentumisesta. Väitöskirjan esittäminen tiedotusopissa kertoo ko.tieteenalan tämän hetkisestä monipuolisuudesta, sillä esim. joukkotiedotustutkimusten kanssa ei Hujasen työllä ole juurikaan tekemistä.

Tutkimuksen teoreettisena lähtökohtana on ollut tiedotusopin ns. ahmavaaralainen maailmankuvatutkimus. Kuitenkin jo tutkimuksen materiaalin keräämisvaiheessa kävi ilmi, että mainittu tutkimusnäkökulma ei soveltunut suoraan tämän tyyppiseen kohteeseen. Sekä teoreettisesti että metodisesti apua löytyi lähinnä kahdelta suunnalta, nimittäin fenomenologisesta sosiologiasta ja ns. työläistietoisuustutkimuksesta. Hujanen toteaa ekskursioissaan kyseisiin tutkimustraditioihin näiden antavan mahdollisuuksia tarkastella siirtolaisia yhteydessä sosiaalisiin ja kulttuurisiin muutosprosesseihin. Varsinaisen siirtolaisuustutkimuksen puolella ei Hujasen hahmottelemaa kysymyksenasettelua ole aiemmin tehty.

Materiaali tutkimukseen on kerätty kahdella tavalla, kirjekselyllä ja haastatteluilla. Näistä jälkimmäisellä tavalla saadut tiedot ovat tutkimuksen erityisen kohteen kannalta merkittävämpää ja analyysi pureutuu tähän aineistoon kaikkein terävimmin. Tietojen kerääminen on tehty ns. kohdennetuilla elämäkertahaastatteluilla, joita on resurssien niukkuuden vuoksi ollut mahdollista

tehdä vain 30 henkilölle.

Hujasen tutkimuksen teoreettinen osuus ylettyy laajalle alalle hänen selvittäessään omaa tietään kohden lopullisia tutkimuksellisia ratkaisujaan. Tästä tutkimusprosessin esittelystä käy ilmi, että tutkimusmateriaali on osittain kerätty toisenlaisen viitekehyyksen vallitessa, jolloin sitä kaikkea myöhemmin teoreettisesti hahmottunutta valmiutta ei ole enää voinut käyttää tutkimuksen toteuttamisessa. Kuvaavaa on se, että osa merkittävästä teoreettisesta tutkimuskirjallisuudesta on julkaistu tutkimuksen aloittamisen ja perusmateriaalin keräämisen jälkeen.

Suomalaisten siirtolaisten SUOMI JA RUOTSI -kuvassa on kyse vertailuasetelmasta näiden kahden maan ominaisuuksien välillä. Nämä vertailut ovat faktoreita, jotka rakenteistavat subjektiivisia siirtolaiskokemuksia. Vertailun lähtökohdat on määriteltä henkilöiden elämänprojektin kahdesta osasta, nimittäin elämästä Suomessa suomalaisena ja elämästä suomalaisena siirtolaisena Ruotsissa. Tilannetta Ruotsissa voidaan identiteettikehityksen kannalta kuvata useimmissa tapauksissa marginaali-identiteetin hallitsemaksi, millä tarkoitetaan näiden ihmisten jäämistä vaike hyväksytyä asemaa ruotsalaisessa yhteiskunnassa. Erilaisten siirtolaisten ratkaisut ko. tilanteeseen näkyvät myös heidän verratessaan Suomea ja Ruotsia toisiinsa.

Kirjekyselyissä Hujanen käytti 22 muutajaa, joilla selvitettiin neljän teemakokonaisuuden aineistoa: työvoimaa, työvoiman uusintamista, valtiota ja politiikkaa sekä kansallista mentaliteettia. Keskeistä näin saaduissa tutkimustuloksissa on se, että työn ja toimeentulon kohdalla erot maiden välillä nähtiin kaikkein suurimmiksi ja nimenomaan Ruotsin eduksi. Toisena havaintona voi mainita sen, että tutkimushenkilöt korostivat enemmän maiden eroavaisuutta kuin samanlaisuutta.

Suurimman tutkimuksellisen kiinnostuksen kohteena ovat Hujasella ne haastatteluilla saadut tulokset, joiden perusteella hän on luokitellut yhdeksän siirtolaisuustyyppiä sen mukaan, millainen on heidän

SUOMI JA RUOTSI -kuvansa. Perusjako tyyppien ryhmittelyssä voidaan tutkimuksen mukaan tehdä toisaalta ns. valtavirran siirtolaisten (1961-1970) ja toisaalta sen jälkeen, Ruotsin uuden siirtolaispolitiikan aikana (vuodesta 1971 lähtien) muuttaneiden kesken, jolloin molempiin ryhmiin tulee neljä siirtolaistyyppiä, yhden ollessa molempiin nähden vertailutyyppinä. Samansuuntaisesti kirjeykselyn kanssa myös haastattelujen perusteella työhön ja toimeentuloon liitetyt vertailut ovat Ruotsille edullisemmat etenkin valtavirran siirtolaisten näkemyksissä. Toisena, lähes kaikki tyytit läpikäyväenä piirteenä on suomalaisten sosiaalisen identifikaation liittyminen kansallisuuteen, siis heidän suomalaisuuteensa, eikä esim. luokkajakoon. Tämä kaksijakoisuus on erityisen selvä valtavirran siirtolaisten parissa, ja se perustuu siihen yhtenäiseen, tämän sukupolven ihmisten yhteiseen kokemusmaailmaan, jonka vallitessa he siirtyivät Ruotsiin. Lahden taakse mentiin kultamaahan, mutta kotimaa on kuitenkin Suomi. Uuden siirtolaisuuden edustajat olivat taipuvaisia näkemään yhä vähemmän eroa Suomen ja Ruotsin välillä.

Näitä edellä hyvin karkeasti hahmoteltuja tutkimustuloksia kehittää Hujanen vielä pidemmälle tutkimuksensa loppupuolella pyrkien liittämään ne alun teoreetti-

seen viitekehykseen. Tässä yhteydessä tavoitellaan tutkimuksessa erityisesti sitä, millaisia sosiaalisen identifikaation rakenteita haastateltujen kertomukset heijastavat. Keskeisinä käsittelynäkökulmina ovat suomalaisuuden tiedostaminen identiteettioptiona ja näiden merkitysten konstituutio.

Hujasen tutkimus avaa siirtolaisuuteen näköalan siirtolaisten sisältä, heidän henkilökohtaisista kokemuksistaan käsin. Tutkimuksessa on päästy kiinni siirtolaisten ongelmallisimpiin elämänalueisiin, niihin kysymyksiin, jotka koskettavat jokaista suomalaista siirtolaista Ruotsissa. Tutkimuksen tulokset antavat mahdollisuuksia myös suomalaisille Suomessa arvioida mitä tapahtuu suomalaisuudelle silloin, kun se on kosketuksessa muiden kanssa. Siirtolaisuustutkimuksen kannalta olisi hyvin mielenkiintoista saada Hujasen väitöskirjan rinnalle vastaava-lainen tutkimus toisesta suuresta, tosin tällä hetkellä jo lähes kadonneesta ulko-suomalaisryhmästä, nimittäin Amerikan suomalaisista. Ehkä historian tutkimuksen ja yhteiskuntatieteiden hedelmällinen yhteistyö saattaisi tarjota tähän mahdollisuuden.

Kimmo Koiranen

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN KIRJASTOON SAAPUNEITA JULKAISUJA PUBLICATIONS RECEIVED

Muuttoliike kirjallisuus

ANDERSON, Alan B. & FRIDERES, James S., Ethnicity in Canada. Theoretical perspectives. Printed by Hunter Rose, Canada 1981. 334 p.

ARROTEIA, Jorge Carvalho, Atlas da Emigração Portuguesa. Secretaria de Estado da Emigração, Centro de Estudos. Série migrações. Porto 1985. 187 s.

BEIJBOM, Ulf, Detta vill jag inte glömma. Ett minne från Sydaustralien. Memoria, aug. 1986. Carl Svanberg Tryckeri AB 1986. 8 s.

BLOMFELT, Frank, En god hövding. Johannes Campanius i Frösthult 1601-1683. Heby 1983. 13 s.

BURNET, Jean (ed.), Looking into my Sister's Eyes: an Exploration in Women's History. The Multicultural History Society of Ontario, Toronto. Printed in Canada, Published 1986. 245 p.

DÖNNER, Kai, Siperialäiskertomuksia. Suomentanut Aulis J. Joki. Porvoo 1959. 143 s.

GRÖNLUND SCHNEIDER, Aili, The Finnish Baker's Daughters. The Multicultural History Society, Ontario Heritage Foundation. Printed in Canada, Published 1986. 105 p.

HANSEN, Marianne Hjordt & al. (red.), Brev fra Amerika. Danske udvandrerbrev 1874-1922. Odense 1981. 414 s.

HARZIG, Christiane & HOERDER, Dirk (eds.), The Press of Labor Migrants in Europe and North America 1880s to 1930s. Labor Migration Project, Labor Newspaper Preservation Project. Universität Bremen 1985. 602 p.

HÖGLUND, William (compiler), Union List of Finnish Newspapers Published by Finns in the United States and Canada 1876-1985. Finnish American Newspapers Microfilm Project (United Fund for Finnish American Archives, Suomi College, Immigration History Research Center). Minneapolis, 1985. 296 p.

HOLLAND, C.E. (ed.), A Man of Tall Ships & Small Wooden Boats. Printed by Kookaburra Press Pty. LTD. 27 p.

Invandrarpolitiken. Regeringens proposition 1985/86:98. Stockholm 1986. 319 s.

KASTRUP, Allan, The Swedish Heritage in America. The Swedish element in America and American-Swedish relations in their historical perspective. Swedish Council of America. Second printing, St. Paul, Minnesota, 1975. 863 p.

KNOCKE, Wuokko, Invandrade kvinnor i lönearbete och fack. En studie om kvinnor från fyra länder inom Kommunal- och Fabriksarbetareförbundets avtalsområde. Arbetslivscentrum, forskningsrapport 53. Helsingborg 1986. 224 s.

KOIVUKANGAS, Olavi, Sea, Gold and Sugarcane. Attraction versus distance. Finns in Australia 1851-1947. Institute of Migration, Migration Studies C8. Jyväskylä 1986. 402 p.

KOLEHMAINEN, John I., The Voice of America Calling Finland. Täällä Amerikka . . . An Essay on USA Shortwave Radio Broadcasting to Finland 1942-1945; 1951-1953. New York Mills, 1985. 128 p.

RAJALA, Kaino Waltari, Finns of Ashburnham, MA. 1903-1983. Copyright 1985. 76 p.

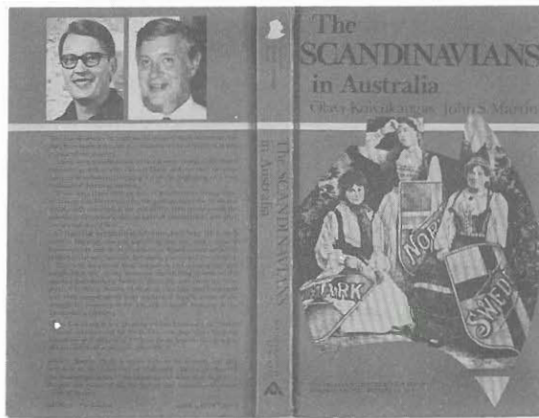
TESSIERI, Enrique, Kaukainen maani. Päätepyhäki Colonia Finlandesa. WSOY, Juva 1986. 236 s.

TUOMINEN, Pirjo, Jälkeemme kukkiva maa. Hämeenlinna 1986. 396 s.

Tukholmassa, Kööpenhaminassa ja Oslolla työskentelevien sosiaalivastustajien raportit 2/1986. Sosiaali- ja terveysministeriö. Helsinki 15.10.1986. 27 s.

TUURI, Antti, Amerikan raitti. Romaani. Otava, Keuruu 1986. 330 s.

WARGELIN, Raymond W., The Suomi Synod Ministerium 1876-1962. Rio Rancho, New Mexico. Copyright 1986 by R. W. Wargelin. 362 p.

Muut julkaisut

EHRLICH, Eugene, Theory and Problems of Punctuation, Capitalization, and Spelling. Shaum's Outline Series. Copyright 1977 by Mc Graw-Hill Book Company. Printed in the USA. 191 p.

ERIKSSON, Karl Henrik, Undervisningsmål, yrkesföreläsningar, könsroller, begreppsbyggnad. Översikt och problemorientering. Universitet i Linköping, pedagogiska institutionen, LiU-PEK-R-107. Linköping 1986.

Europas luft - Europas miljö. Nordiska Ministerrådets rapport till Nordiska Rådets internationella konferens i Stockholm 1986 om luftföroreningar. Rapporten utarbetad på uppdrag av Nordiska Ministerrådets Ämbetsmannakommitté för miljövård. Stockholm 1986. 94 s.

GRÖNROOS, Aili, Elämän äänet ympärillä. Rinkeby 1984. 54 s.

HALISEVA-SOILA, Merja, Turusta työssäkäyntialueelle muuttaminen: Selvitys lähtömuuton syistä. Turun yliopiston maantieteen laitoksen monisteita, 6. Turku 1986. 103 s.

HAURU, Aarno, VM/SP:n käyttäjän opas. Asiakaspalveluopas. Teknillinen korkeakoulu, laskentakeskus, Otanimiti 1986. Valtion painatuskeskus 1986. 126 s.

HEINONEN, Jarmo & al., Alkoholikirjallisuutta Suomessa 1985. Alcohol Literature in Finland in 1985. Eripainos Alkoholipolitiikka-lehdestä n:o 3/86. Alkon kirjasto- ja tietopalvelu. Vantaa 1986. s. 176-196.

HEINONEN, Olli P. & al. (toim.), Tutkimus ja kansanterveys: suuntauksia 1980-luvulla. Osa 1, 131 s. Osa 2, 227 s. Kansaneläkelaitoksen julkaisuja M: 57. Helsinki 1986.

Helsingin kaupungin julkaisu-uutelo 1985. Helsingin kaupungin tilastokeskuksen tutkimuksia ja selvityksiä. Helsinki 1986. 37 s.

HULTMAN, Glenn, Skolledare under påverkan. En studie av en ledarutbildning och dess effekter. Universitetet i Linköping, Pedagogiska institutionen, LiU-PEK-R-106. Juni 1986. 105 s.

HULTMAN, Glenn, Skolledarutbildning och skolutveckling som lärarna ser det . . . En studie av organisationseffekter. Universitetet i Linköping, Pedagogiska institutionen, LiU-PEK-R-105. Juni 1986. 32 s.

HULTMAN, Glenn, Visioner och ömsesidig statusquo. En ledarutbildnings funktion och process. Universitetet i Linköping, Pedagogiska institutionen, LiU-PEK-R-104. Juni 1986. 199 s.

HÄMÄLÄINEN, Hannu (toim.), Ajankohtainen väestötutkimus Suomessa. Suomen väestötieteen yhdistyksen julkaisuja 1986:10. Helsinki 1986. 157 s.

JÄRNEFELT, Maija, Elämä on vuorelle nousua. Jyväskylä 1986. 277 s.

KYRÖ, Matti, Toimihenkilöiden työhön kiinnittymisen ehdoista pääkaupunkiseudulla. Työvoimaministeriö, suunnitteluosasto, Työvoimapolitiittisia tutkimuksia 65. Helsinki 1986. 110 s.

- KÄLKÄJÄ, Mirjam, Tulijoki. Hämeenlinna 1986. 400 s.
- LAAKSOVIRTA, Tuula H., Tieteellisen tiedon välittyminen yhteiskuntaan. Tutkimus tieteellisen tiedon (lääketiede) välittymisestä ja välittämisestä terveyspolitiikan alueella Suomessa. English Summary. Akateeminen väitöskirja, Tampereen yliopisto. Acta Universitatis Tamperensis, Ser A, Vol 210. Tampere 1986. 271 s.
- MANNERMAA, Pete, Koristeena kourassa puukko. Helsinki 1979. 48 s.
- Muuttuva kaupunki tutkimuskohteena. Raportti kuntatutkijoille ja suunnittelijoille tarkoitettussa seminaarissa 18.-19.3.1986 pidetyistä esityksistä. Tampereen kaupungin tutkimuksia ja selvityksiä, 54. Kuntatutkimuksen ja -suunnittelun yhdistys, julk. 1. Tilastotoimisto. Tampere 1986. 206 s.
- PERSSON, Per-Edvin (toim.), Kieliongelmat pohjoismaisessa tieteellisessä yhteistyössä - Seminaari-raportti. Språkproblem i nordiskt vetenskapligt samarbete - En seminarierapport. Tieteellisten seuran valtuuskunta. Vetenskapliga samlagens delegation. Helsinki 1986. 24 s.
- Pitkäaikaistyöttömien työllistämiskokeilu, osat I ja II. Työvoimaministeriö, suunnitteluosasto. Työvoimapolitiittisia tutkimuksia 61. Helsinki 1986. 68 s.
- RISTILAMMI, Frans, Mä oon Kyrööstä. Runoja ja aforismeja. Heinola 1979. 63 s.
- RISTILAMMI, Frans, Hyviä asioita saa mainostaa. Man får göra reklam för goda saker. Kokoelma aforismeja - Samling av aforismer. Jakobsberg, 1984. 58 s.
- SERKKOLA, Ari & MANN, Christine (eds.), The Cultural Dimension of Development. Report of the Afro-Nordic Seminar on the Cultural Dimension of Development organized by the Finnish Commission for UNESCO, 22-26 April, 1985. Helsinki 1986. 290 s.
- SINISALO, Pentti, Työvoimaura ja yksilön kehitys. Työvoimaministeriö, suunnitteluosasto, Työvoimapolitiittisia tutkimuksia 63. Helsinki 1986. 203 s.
- System Product Editor Command and Macro Reference. Release 4. SC24-5221-3. IBM. 503 s.
- TAIPELE, Malla, Älä Iyö! Kokoelma sisältää kuusi novellia. Rinkeby 1984. 48 s.
- TIIHONEN, Paula, Kansalaisten itsehallinnon laajentaminen. Résumé. Akateeminen väitöskirja. Tampereen yliopisto. Acta Universitatis Tamperensis, Ser A, Vol 208. Vammala 1986. 325 s.
- TJELLANDER, Bengt, Antropologisk metod i ett skolforskningsprojekt. Universitetet i Linköping, Pedagogiska institutionen, LiU-PEK-R-103. Linköping 1986. 24 s.
- TJELLANDER, Bengt, Reformhistorisk jämförelse 1946-1974. Avseende: Samarbete Hem och Skola, individualisering, utvärdering. Universitetet i Linköping, Pedagogiska institutionen, LiU-PEK-R-102. Linköping 1986. 33 s.
- TUOMISTO, Jukka, Teollisuuden koulutustehtävien kehittyminen. English Summary. Tampereen yliopisto. Acta Universitatis Tamperensis, Ser A, Vol 209. Vammala 1979. 505 s.
- TURTIAINEN, Juhani, Asiakaspalvelutöiden sisällön muutos työvoimaneuvojan työn näkökulmasta. Työvoimaministeriö, Suunnitteluosasto. Työvoimapolitiittisia tutkimuksia 64. Helsinki 1986. 118 s.
- Yrittäjäkurssien seurantatutkimus. Työvoimaministeriö, Suunnitteluosasto. Työvoimapolitiittisia tutkimuksia 60. Helsinki 1986. 229 s.

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN JULKAISUT

Siirtolaisuustutkimuksia

- A 1 Koivukangas, Olavi: Suomalainen siirtolaisuus Australiaan toisen maailmansodan jälkeen. Kokkola 1975, 262 s.
- A 2 Virtaranta, Pertti: Amerikansuomen sanakirja. (in press)
- A 3 Kalhama, Maija-Liisa (toim.): Ulkosuomalaisuuskongressin 27. - 28.6.1975 esitelmät ja puheenvuorot. Jyväskylän Kesä - Jyväskylä Arts Festival 24.6. - 3.7.1975. Turku 1975, 104 s.
- A 4 Koivukangas, Olavi, Narjus, Raimo ja Sivula, Sakari (toim.): Muuttoliikesymposium 1975. Esitelmät ja keskustelut. Ruissalon kongressihotelli, Turku 20. - 21.11.1975. Vaasa 1976, 186 s.
- A 5 Jäykkä, Eva ja Kalhama, Maija-Liisa (toim.): USA:n 200-vuotisjuhlaseminaari 1976, esitelmät ja tuntisuunnitelmat. Ruissalon kongressihotelli, Turku 2. - 3.6.1976. Vaasa 1977, 142 s.
- A 6 Sundsten, Taru: Amerikansuomalainen työväenteatteri ja näytelmäkirjallisuus vuosina 1900-39. (English Summary: Finnish-American Workers' Theater and Dramaliterature 1900-39). Vaasa 1977, 103 s.
- A 7 Munter, Arja (toim.): Ruotsiin muuton ongelmat. Ruotsin siirtolaisuuden seminaari 4. - 5.5.1978. Esitelmät ja keskustelut. Vaasa 1979, 247 s.
- A 8 Koivukangas, Olavi, Lindström, Kai, Narjus, Raimo (toim.): Muuttoliikesymposium 1980. Hotelli Rantasipi, Turku 19. - 20.11.1980. Esitelmät ja keskustelut. Turku 1982, 402 s.
- A 9 Korkiasaari, Jouni: Ruotsista Suomeen vuosina 1980-81 palanneet. Turku 1983, 289 s.
- A 10 Juntunen, Alpo: Suomalaisten karkottaminen Siperiaan autonomian aikana ja karkotetut Siperiassa. Helsinki 1983, 210 s.
- A 11 Söderling, Ismo: Maassamuutto ja muuttovirrat - vuosina 1977-78 kunnasta toiseen muuttaneiden elinolosuhdetutkimus. Turku 1983, 430 s.
- A 12 Jaakkola, Magdalena, Ruotsinsuomalaisten etninen järjestäytyminen. Turku 1983, 130 s.
- A 13 Korkiasaari, Jouni: Paluuoppilaiden sopeutuminen. Turku 1986. 260 s.
- A 14 Muuttoliikesymposium 1985. (painossa)

Migrationstudier

- B 1 Widén, Bill: Korpobor i Amerika. Åbo 1975, 197 s.
- B 2 Wester, Holger: Innovationer i befolkningsrörligheten. En studie av spridningsförlopp i befolkningsrörligheten utgående från Petalax socken i Österbotten. Stockholm 1977, 221 s.

Migration Studies

- C 1 Kero, Reino: Migration from Finland to North America in the Years between the United States Civil War and the First World War. Vammala 1974, 260 pages.
- C 2 Koivukangas, Olavi: Scandinavian Immigration and Settlement in Australia before World War II: Kokkola 1974, 333 pages.
- C 3 Karni, Michael G., Kaups, Matti E. and Ollila, Douglas J. (eds.): The Finnish Experience in the Western Great Lakes Region: New Perspectives. Vammala 1975, 232 pages.

- C 4 Kostianen, Auvo: The Forging of Finnish-American Communism, 1917-1924. A Study in Ethnic Radicalism. Turku 1978, 225 pages.
- C 5 Virtanen, Keijo: Settlement or Return: Finnish Emigrants (1860-1930) in the International Overseas Return Migration Movement. Forssa 1979, 275 pages.
- C 6 Pilli, Arja: The Finnish-language Press in Canada, 1901-1939. A Study in the History of Ethnic Journalism. Turku 1982, 328 pages.
- C 7 Koivukangas, Olavi (ed.), Scandinavian Emigration to Australia and New Zealand Project. Proceedings of a Symposium Feb. 17-19, 1982, Turku, Finland. Turku 1983, 138 pages.
- C 8 Koivukangas, Olavi, SEA, GOLD AND SUGARCANE Attraction Versus Distance; Finns in Australia 1851-1947. Turku 1986, 402 s.
- C 9 Karni, Michael G., Koivukangas, Olavi, Laine, Edward W., Proceedings of FINN FORUM'84 5. - 8.9.1984. Turku 1986. (in press)

Erikaisjulkaisut

- Niitemaa, Vilho, Saukkonen, Jussi, Aaltio, Tauri ja Koivukangas, Olavi (eds.): Old Friends - Strong Ties, the Finnish Contribution to the Growth of the USA. USA:n 200-vuotisjuhlajulkaisu. Vaasa 1976, 349 pages.
- Koivukangas, Olavi ja Toivonen, Simo: Suomen siirtolaisuuden ja maassamuuton bibliografia. A Bibliography on Finnish Emigration and Internal Migration. Turku 1978, 226 s.
- Koivukangas, Olavi (red./toim.): Utvandringen från Finland till Sverige genom tiderna: Siirtolaisuus Suomesta Ruotsiin kautta aikojen. 2. painos, Turku 1981, 100 s.
- Kalhama, Maija-Liisa (toim./red.): Suomalaiset Jäämeren rannoilla - Finnene ved Nordishavets strender. Kveniseminaari 9. - 10.6.1980 Rovaniemellä. Kveneseminaari i Rovaniemi 9. - 10.6.1980. Turku 1982, 235 s.

Monistesarja

Tutkimuksia - Forskningsrapporter - Research Reports. No 1 - 1983:

Arja Munter, Muuttoliike ja viihtyvyys Läntisellä Uudellamaalla. Turku 1983, 65 s.

Tutkimuksia - Forskningsrapporter - Research Reports. No 2 - 1984:

Siirtolaisuuden ja maassamuuton tutkimus. Suomen muuttoliikkeiden pääpiirteet sekä selvitys tutkimustilanteesta ja -tarpeesta. Turku 1984, 101 s.

Tutkimuksia - Forskningsrapporter - Research Reports. No 3 - 1985:

Muuttoliikkeitä koskeva tutkimuspoliittinen ohjelma. Turku 1985, 23 s.

Tutkimuksia - Forskningsrapporter - Research Reports. No 4 - 1985:

Matti Simpanen: Turun lähtömuuttotutkimus. Turusta vuonna 1984 muualle Suomeen muuttaneet. Turku 1985, 108 s.

Aikakauslehti

Siirtolaisuus - Migration. Ilmestyy neljä kertaa vuodessa.

Julkaisuja voi tilata osoitteella

Siirtolaisuusinstituutti

Piispankatu 3

20500 Turku

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN VALTUUSKUNTA
THE COUNCIL OF THE INSTITUTE OF MIGRATION
1986

Kunniapuheenjohtaja prof. Jorma Pohjanpalo
Puheenjohtaja prof. Vilho Niitemaa

Ministeriöt

Opetusministeriö
Työvoimaministeriö
Ulkoasiainministeriö

Varsinainen jäsen

Hall.siht. Fredrik Forsberg
Kansliapääll. Taisto Heikkilä
Toim.pääll. Tom Söderman

Varajäsen

Kultt.siht. Raija Kallinen
Os.pääll. Holger Quick
Lehd.siht. Pirkkoliisa O'Rourke

Julkiset yhteisöt

Turun kaupunki

Ap.kaup.joht. Pentti Lahti

FL Christer Hummelstedt

Korkeakoulut

Helsingin yliopisto
Joensuun yliopisto
Jyväskylän yliopisto
Kuopion yliopisto
Oulun yliopisto
Tampereen yliopisto
Turun kauppakorkeakoulu
Turun yliopisto
Vaasan korkeakoulu
Åbo Akademi

Prof. Lars Huldén
Prof. Veijo Seloheimo
Ap.prof. Erkki Lehtinen
Prof. Paavo Piepponen
Prof. Uno Varjo
Ap.prof. Olli Kultalahti
Prof. Jaakko Saviranta
Prof. Terho Pulkkinen
Vs.prof. Kauko Mikkonen
Prof. Bill Widén

Prof. Yrjö Blomstedt
FT Pekka Hirvonen
Dos. Toivo Nygård
Prof. Sirkka Sinkkonen
Prof. Kyösti Julku
Vs.yliopett. Pekka Rissanen
Hall.joht. Arno Leino
Dos. Jorma Kytömäki
Ap.prof. Tarmo Koskinen
Prof. Sune Jungar

Vapaat yhteisöt ja järjestöt

Kirkon ulkomaanasiain toimikunta
Mannerheimin Lastensuojeluliitto
Pohjola-Norden Yhdistys ry.
Samfundet folkhälsan i
Svenska Finland rf.
Seutusunnittelun Keskusliitto
Suomalaisuuden Liitto
Suomen Nuorison Liitto
Suomen Väestötieteen Yhd. ry.
Suomi-Amerikka Yhd. Liitto
Suomi-Seura ry.
Svenska Finlands Folktings-
fullmäktige
Turun yliopistosäätiö
Unioni Naisasiainliitto Suomessa
Varsinais-Suomen Maakuntaliitto
Väestöliitto

Tutk.lait.joht. Harri Heino
Kanslianeuvos Pekka Heimo
OTL Jaakko Koskimies

Prof. Ole Wasz-Höckert
Rakennusneuvos Raimo Narjus
YM Jukka-Pekka Lappalainen
Liikkeenjoht. Esko V. Koskelin
FL Altti Majava
Puh.joht. Lauri Pöyhönen
Prof. Kalevi Rikkinen

Ap.prof. Tom Sandlund
Toim.joht. Rauno Mannila
Yritt. Merja Dyrendahl-Nyblin
Ap.toim.joht. Kauno Lehto
Toim.joht. Jouko Hulkko

Pääsiht. Jaakko Launikari
Järj.joht. Alpo Kyllönen
Ap.joht. Markku Kosola

Joht. Per-Erik Isaksson
Tutk.pääll. Timo Sinisalo
Ed. Ossi Halonen
Koulunjoht. Antti Lehtinen
VTT Mikko A. Salo
Toim.joht. Hannu Kärävä
Toim.joht. Osmo Kalliala

Hall.joht. Roger Broo
Teoll.neuvos Reino Vuorinen
Psyk. Seija Karppinen
Toim.joht. Perttu Koillinen
Tri Jarl Lindgren

Ruotsissa olevat

Immigrant-Institutet (Borås)
Ruotsin Suomalaisseurojen
Keskusliitto

Joht. Miguel Benito
FM Markku Peura

Annikki Nikula-Benito
Matti J. Korhonen

JOULUN JOUTUESSA

Jo joutuu meillekin joulu tuo
taas vuoden taipalen takaa.
Se saapuu ystävän lailla luo,
se rauhaa, lämpöä jakaa.
Se kieltä haastavi sovinnon.
— Oi terve, joulumme verraton!

Min touhun hilpeän tullessaan
tuo joulu — juhlista suurin! —
Se valot loihditi yöhön maan,
se murtaa pimeyden muurin.
On niinkuin rintaamme kevät sais
ja kukkaan toiveemme puhkeais.

Kun loistaa kuusissa kynttilät,
ja juttu, leikki kun luistaa,
kun katseet riemusta säihkyvät,
ken silloin murheita muistaa!
Vain kerran pitkähän vuotehen
on meillä joulu ja riemut sen.

Taas joutuu joulu! Sen airueet
jo vaipoin valkoisin huiskaa.
Ne kaikkialle on saapuneet,
ne joka korvahan kuiskaa:
"Oi kuule, aattele, inehmo,
on aivan ovella joulu jo!"

Ei tunnu talvelta talvikaan,
ei häittää tuuli, ei hanki,
kun sydän sykkivi vapauttaan,
ei miel' oo murheiden vanki.
Pois huolet huomenen jäädä saa,
nyt aatos taivahat tavoittaa!

Se joutuu joulu taas jällehen,
kuin kevät maita se kulkee.
Sen rauhan syvän ja ihmeisen
niin moni poveensa sulkee.
— Mi meissä pientä ja halpaa ois,
sen vieköön saapuva joulu pois!

Viljo Soljala

